

ÅRSBUDGET 2019

Randers Kommune
Laksetorvet
8900 Randers C
Telefon 8915 1515
E-mail: randers.kommune@randers.dk
www.randers.dk

RANDERS

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	1
1. Vision for Randers Kommune.....	2
2. Budgetaftale 2019.....	3
3. Resultatopgørelse 2019-22 og overordnede styringsmål.....	7
4. Skatter og tilskud.....	11
4.1 Valg mellem statsgaranti og selvbudgettering.....	11
4.2 Skatter.....	12
4.3 Generelle tilskud/udligning	15
5. Skattefinansieret drift	19
5.1 Serviceramme	19
5.2 Demografi.....	20
5.3 Udviklingen i serviceudgifter	22
5.4 Øvrig drift.....	26
6. Anlæg	29
6.1 Skattefinansieret anlæg.....	29
6.2 Jordforsyning.....	30
6.3 Ældreboliger	31
7. Finansposterne.....	32
7.1 Låneramme 2019-22.....	32
7.2 Afdrag på lån	34
7.3 Kommunens samlede restgæld	34
7.4 Renter	35
7.5 Finansforskydninger.....	36
 Budgetaftale 2019-2022	 39
 Oversigter:	
Hovedoversigt.....	61
Sammendrag.....	62
Bevillingsoversigt.....	65
Tværgående artsoversigt.....	71
Investeringsoversigt.....	72

Budget 2019-22

Indledning

De generelle bemærkninger til budget 2019-22 indeholder en overordnet beskrivelse af kommunens budget for 2019-22 og de forudsætninger, der ligger bag.

Bemærkningerne er opdelt i følgende afsnit:

- Vision for Randers Kommune
- Budgetaftale 2019
- Resultatopgørelse 2019-22 og overordnede styringsmål
- Skatter og tilskud
- Skattefinansieret drift
- Anlæg og jordforsyning
- Finansposterne
- Økonomistyring i Randers kommune
- Bilag 1: Budgetaftaleteksten for budget 2019-22

Det samlede budgetmateriale består af følgende 2 dele:

- **Årsbudget 2019** – generelle bemærkninger til budgettet inkl. diverse oversigter
- **Budgetbemærkninger (drift og anlæg)** – indeholder beskrivelse, budgetmål og hovedtal for hvert bevilningsområde samt en nærmere beskrivelse af de enkelte anlægsprojekter.

Budgetmaterialet kan desuden findes på [kommunens hjemmeside](#).

Oversigt over skatteprocenter/promiller i 2019

Beskatningsprocent	25,60
Grundskyldspromille	27,93
Kirkeskatteprocent	0,89
Dækningsafgift for forretningsejendomme, promille	4,00

1. Vision for Randers Kommune

I forbindelse med godkendelsen af budgettet for 2019-22 blev der godkendt en ny vision for Randers Kommune under overskriften: ”VI TØR GÅ NYE VEJE”. Visionen indeholder følgende seks politiske målsætninger:

- Byen til Vandet
- Flere i uddannelse eller beskæftigelse
- Flere skal mestre eget liv
- Attraktiv bosætningskommune
- Attraktiv erhvervskommune
- Grøn og bæredygtig udvikling

Målsætningerne er den kurs, som Randers Kommune vil styre og prioritere efter, og de har stor betydning for den måde, Randers Kommune arbejder på.

Visionen indeholder desuden følgende otte retningsgivende spor for, hvordan kommunen – både politisk og administrativt – vil arbejde for at opfylde vision og målsætninger:

- Opfølgning og politisk genbesøg af vision/målsætninger
- Demokrati, åbenhed og borgerinddragelse
- Helhedstænkning/sammenhængende forløb
- Tidlig indsats, sundhed og forebyggelse
- Solidt fundament – fagligt og økonomisk
- Teknologi og digitalisering
- Kontakt med kommunen på borgerens præmisser
- Vi vil arbejde på tværs politisk

Ved siden af den overordnede vision og de overordnede politiske målsætninger er byrådet i gang med at vedtage nye politikker for fagudvalgene som fx kulturpolitik og sundhedspolitik. Disse politikker beskriver, hvad fagudvalgene har fokus på med henblik på at udmønte visionen.

[Den samlede vision for Randers Kommune kan hentes her](#)

2. Budgetaftale 2019

Den 21. september 2018 blev der indgået budgetaftale om budget 2019-22 mellem Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti og Konservative. Budgetaftalen blev endeligt vedtaget ved 2. behandlingen i byrådet d. 11. oktober 2018.

Selve budgetaftaleteksten er gengivet i **bilag 1**. Nedenstående tabeller viser ændringerne som følge af budgetaftalen – fordelt på henholdsvis drift, anlæg og finansiering:

Tabel 1 – Ændringer på driften som følge af budgetaftalen

1.000 kr. 2019-priser	2019	2020	2021	2022
Økonomiudvalget				
Administration				
Byggesagsbehandling – fortsat opprioritering	1.500	1.500		
Familieområdet - myndighed	6.000	3.000	3.000	3.000
Omprioritering af frigjorte erhvervsmidler	-1.250	-1.250	-1.250	-1.250
Politisk organisation				
Videotransmission af byrådsmøder	225			
Beskæftigelsesudvalget				
Integrationsområdet – reduktion af udgifter	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Socialudvalget				
Nyt autismitilbud i Langå			2.500	5.000
Miljø og teknikudvalget				
Svømmehaller – øget rengøring	450	450	450	450
Løft af vejområdet – efterslæb og lapning af huller	4.000	4.000	4.000	4.000
Sundhed, idræts- og kulturudvalget (sundhed)				
Tandpleje til udsatte	100	100		
Indsats for overvægtige børn	100	100		
Psykologhjælp for 20-25 årige	500	500		
Omsorgsudvalget				
Demografimodel på omsorgsområdet – opdatering af enhedsbeløb		-10.300	-15.600	-20.400
Skole- og uddannelsesudvalget (skole)				
Folkeskoleområdet – delvis kompensation for effektiviseringer	2.600			
Folkeskoleområdet - undervisningsmaterialer	1.375	1.375		
Udviklingsudvalget				
Randers Regnskov, forøget tilskud	500	1.000	1.000	1.000
I alt	15.100	-525	-6.900	9.200

(- angiver mindredrift/merindtægt)

Tabellen viser, at der som følge af budgetaftalen er afsat 15,1 mio. kr. ekstra til driften i 2019 i forhold til de beløb, der var indregnet i basisbudgettet for 2019. De enkelte poster er nærmere beskrevet i aftaleteksten (se **bilag 1**). Desuden beskrives ændringerne nærmere i ”Budgetbemærkninger 2019-22”.

På anlægssiden er der følgende ændringer som følge af budgetaftalen:

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL BUDGET 2019-22

Tabel 2 - Ændringer på anlægssiden som følge af budgetaftalen

ANLÆG				
1.000 kr. 2019-priser	2019	2020	2021	2022
Børn og familieudvalget (Børn)				
Etablering af to nye daginstitutioner		20.000		20.000
Pulje til omdannelse af børnehavepladser til vuggestuepladser	2.500	2.500		
Socialudvalget				
Etablering af autismetilbud i Langå		1.500	1.500	
Sundhed, idræts- og kulturudvalget (kultur)				
Dronningborghallen - reservation				10.000
Landdistriktsudvalget				
Digital infrastruktur – landdistrikter		1.000	1.000	
Skole og uddannelsesudvalget (skole)				
Finansiering af daginstitution fra skoleudviklingspuljen			-20.000	
Tværgående				
Udmøntning af anlægspulje i 2022				-5.700
I alt	2.500	25.000	-17.500	24.300

(- angiver mindredgift/merindtægt)

De enkelte projekter er nærmere beskrevet i aftaleteksten i bilag 1 samt i **afsnit 6** ”Skattefinansieret anlæg”.

Ændringerne vedr. skatter og tilskud i budgetaftalen er som følger:

Tabel 3 - Ændringer vedrørende skatter og tilskud/udligning som følge af budgetaftalen

1.000 kr. 2019-priser	2019	2020	2021	2022
Forøget finansieringstilskud i 2020 og 2021		-45.000	-45.000	
Forsikrede ledige - øget beskæftigelsestilskud		-33.500	-33.500	
Dækningsafgift – sænkning sættes i bero	-786	-4.830	-8.479	-9.860
I alt	-786	-83.330	-86.979	-9.860

(- angiver mindredgift/merindtægt)

Randers Kommune har (i lighed med tidligere år) modtaget et ekstraordinært finansieringstilskud i 2019 på 90,3 mio. kr. I basisbudgettet var der indarbejdet et forventet tilskud på 45 mio. kr. i 2020 og frem. Aftalepartierne forventer, at finansieringstilskuddet vil forblive uændret på 90 mio. kr. frem til en udligningsreform træder i kraft. En sådan reform forventes tidligst at træde i kraft fra 2022. Der er derfor indregnet et yderligere tilskud på 45 mio. kr. i 2020 og 2021.

Desuden er der indregnet et øget beskæftigelsestilskud vedrørende forsikrede ledige på 33,5 mio. kr. i 2020 og 2021. Randers Kommune har de senere år haft et overskud på denne ordning, og aftalepartierne forventer, at dette vil fortsætte frem til en kommende reform af udligningssystemet, der – som nævnt ovenfor – tidligst forventes at få virkning fra 2022.

Budgetaftalen indebærer desuden, at den i budget 2018-21 indarbejdede nedsætning af dækningsafgiften for forretningsjendomme sættes i bero. Dækningsafgiften forbliver således på 4 promille i budgetperioden.

Der henvises til **afsnit 4** for en nærmere beskrivelse af skatter samt tilskud og udligning.

Specifikationen af ændringerne på finansieringssiden som følge af budgetaftalen er vist nedenfor:

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL BUDGET 2019-22

Tabel 4 – Ændringer vedr. finansiering som følge af budgetaftalen

FINANSIERING				
1.000 kr. 2019-priser	2019	2020	2021	2022
Udnyttelse af lånedispensation	-14.000			
Renter og afdrag på lån vedr. lånedispensation		1.666	1.666	1.666
Infrastrukturpulje – byen til vandet (reservation)	7.000	9.000	11.000	13.000
Omsorgsområdet – nedskrivning af underskud (ifm. regnskab 2018)	5.000			
Finansiering af daginstitution fra jordforsyningsområdet	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Indfrielse af lån, Bredgade Langå			5.500	
Omsorgsområdet – medfinansiering af indfrielse af lån, Bredgade, Langå			-1.000	-1.000
I alt	-9.950	11.623	1.623	1.623

(- angiver mindredgift/merindtægt)

Der henvises til **afsnit 7** ”finansposterne” for en nærmere beskrivelse af ovenstående poster.

Effektiviserings-/besparelseskraft på 0,5% årligt.

Allerede i forvaltningen budgetforslag - det såkaldte basisbudget for 2019-22 - var der indregnet en forudsætning om et effektiviseringskrav på årligt 20 mio. kr. svarende til ca. 0,5% årligt. Selve beløbene fremgår derfor ikke af ovennævnte tabeller, men er godkendt i forbindelse med selve budgetaftalen. Beløbene fordelt på bevillingsområder er som følger:

Tabel 5 – Effektiviseringskrav i budget 2019-22

2019-priser, 1000 kr.	2019	2020	2021	2022
Økonomiudvalget				
1.1 Administration	-2.191	-4.382	-6.573	-8.764
1.2 Politisk organisation	-101	-201	-302	-403
Børn og familieudvalget				
2.3 Børn	-1.973	-3.946	-5.918	-7.891
2.4 Familie	-777	-1.555	-2.332	-3.109
Beskæftigelsesudvalget				
3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser	-162	-324	-487	-649
Socialudvalget				
4.1 Forebyggende foranstaltninger	-325	-650	-975	-1.300
4.2 Tilbud til voksne med særlige behov	-2.289	-4.577	-6.866	-9.155
Miljø- og teknikudvalget				
5.1 M&T - Skattefinansieret	-1.630	-3.260	-4.890	-6.520
Sundhed-, idræts- og kulturudvalget				
6.1 Kultur og fritid	-866	-1.731	-2.597	-3.462
6.2 Sundhed	-558	-1.116	-1.673	-2.231
Omsorgsudvalget				
7.2 Omsorg	-4.402	-8.804	-13.206	-17.608
Landdistriktsudvalget				
8.1 Landdistrikt	-24	-48	-72	-96
Skole- og uddannelsesudvalget				
9.1 Skole*	-1.863	-8.926	-13.390	-17.853
9.4 Familie	-159	-317	-476	-634

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL BUDGET 2019-22

Udviklingsudvalget				
10.1 Udvikling	-81	-162	-243	-324
I alt	-17.400	-40.000	-60.000	-80.000

* Aftalepartierne er enige om at fritage skoleområdet for et krav på 2,6 mio. kr. vedrørende skoleåret 2018/2019 (jf. også tabel 1). Det oprindelige beløb på 4,5 mio. kr. i 2019 er derfor reduceret til 1,9 mio. kr. (og dermed er det samlede beløb også reduceret fra 20,0 mio. kr. til 17,4 mio. kr.)

Der er altså i budgettet indregnet et samlet effektiviseringskrav på 17,4 mio. kr. i 2019 stigende til 80,0 mio. kr. i 2022.

Fagudvalgene har ansvaret for at udmønte effektiviseringskravet via konkrete forslag – og den endelige udmøntning forventes godkendt af byrådet den 10. december 2018. For 2020 og frem vil forvaltningen udarbejde et katalog med initiativer til effektiviserings-/besparelsesforslag som fremsendes til politisk behandling sammen med basisbudgettet.

Samtidigt med indførelsen af det årlige effektiviseringskrav, er det besluttet, at de tidligere indarbejdede (men ikke fordelte) effektiviseringskrav knyttet til det såkaldte Moderniserings- og effektiviseringsprogram (MEP) udgår og erstattes af ovennævnte mere generelle effektiviseringskrav. Den nu annullerede MEP pulje udgjorde 10,5 mio. kr. i 2019 stigende til 28,2 mio. kr. i 2021.

Ingen prisfremskrivning i 2019-2020

I budget 2017-20 blev det besluttet at indarbejde ”ingen prisfremskrivning” på varekøb og tjenesteydelser i 2017-2020. Udmøntningen foretages år for år og puljen vedrørende 2019 og frem er udmøntet som følger:

Tabel 6 - Udmøntning af ingen prisfremskrivning vedrørende 2019-puljen

2019-priser, 1000 kr.	2019 og frem
1.1 Administration	-985
1.2 Politisk organisation	-183
2.3 Børn	-1.035
2.4 Familie	-138
3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser	-138
4.1 Forebyggende foranstaltninger	-304
4.2 Tilbud til voksne med særlige behov	-743
5.1 M&T - Skattefinansieret	-1.243
6.1 Kultur og fritid	-813
6.2 Sundhed	-377
7.2 Omsorg	-1.916
8.1 Landdistrikt	-51
9.1 Skole og uddannelse	-1.345
9.4 Familie	-13
10.1 Udvikling	-148
I alt	-9.431

Puljen vedrørende 2020 er indtil videre indarbejdet som en central pulje under økonomiudvalget og vil blive udmøntet i forbindelse med budgetlægningen for 2020-2023. I forbindelse med udmøntningen tages i lighed med tidligere år hensyn til kontraktlige forpligtelser m.m.

Som nævnt ovenfor er der udelukkende truffet beslutning om ”ingen prisfremskrivning” til og med 2020. Det forudsættes derfor, at der fra og med 2021 igen foretages fuld prisfremskrivning.

3. Resultatopgørelse 2019-22 og overordnede styringsmål

Resultatopgørelsen sammenfatter alle udgifts- og indtægtsposter i kommunen og giver dermed det samlede overblik over kommunens økonomiske situation:

Tabel 7 – Resultatopgørelse 2019-22

Mio. kr., faste priser	2019	2020	2021	2022
Skatter (løbende priser)	-4.313,7	-4.431,8	-4.571,8	-4.709,0
Tilskud og udligning (løbende priser)	-1.937,9	-1.952,0	-1.964,0	-1.910,0
Skatter og tilskud i alt	-6.251,6	-6.383,8	-6.535,8	-6.619,0
Serviceudgifter	4.108,1	4.081,7	4.092,2	4.105,0
Pris og lønpulje, serviceudgifter		112,8	216,4	323,5
Øvrig drift	1.995,3	2.028,8	2.051,9	2.069,9
Pris og lønpulje, øvrig drift		31,7	63,6	96,5
Driftsudgifter i alt	6.103,4	6.255,0	6.424,0	6.594,8
Renter (løbende)	18,6	18,2	16,1	16,1
Resultat af ordinær drift	-129,6	-110,6	-95,7	-8,1
Skattefinansieret anlæg, udgifter	193,4	167,9	127,3	174,3
Skattefinansieret anlæg, indtægter	-12,9	-9,8	-7,2	-6,7
Pris og lønpulje, anlæg		2,9	4,5	9,6
Skattefinansieret anlæg i alt	180,5	161,1	124,5	177,2
Resultat af ordinær drift og anlæg	50,9	50,5	28,8	169,1
Jordforsyning i alt	-6,5	24,1	-23,0	-14,6
PL pulje, jordforsyning		0,0	-1,6	-1,8
Ældreboliger i alt	-6,4	-5,7	-0,5	-5,4
PL pulje, ældreboliger		-1,5	-2,9	-4,2
Brugerfinansieret område	-5,9	0,1	0,1	0,1
PL pulje, brugerfinansieret		-0,6	-0,9	-1,2
Årets resultat før finansposter	32,1	66,8	0,0	142,1
Optagne lån	-72,9	-48,3	-47,2	-46,9
Afdrag på lån	79,5	71,9	74,5	77,1
Finansforskydninger	-47,4	-64,2	-68,1	-28,4
Finansposter i alt	-40,8	-40,5	-40,8	1,8
Kassebevægelse	-8,7	26,3	-40,8	143,9

Negative beløb angiver indtægter/overskud

Det samlede resultat vises i sidste linje og her angives, om der er et kasseforbrug (plusbeløb) eller kassetilvækst (minusbeløb). I 2019 er der en budgetteret kassetilvækst på 8,7 mio. kr. I 2020 er der et budgetteret kasseforbrug på 26,3 mio. kr., mens der i 2021 er en kassetilvækst på 40,8 mio. kr. I 2022 er der et budgetteret kasseforbrug på 143,9 mio. kr.

Hovedårsagen til det store kasseforbrug i 2022 er, at der i 2022 ikke er budgetteret med ekstra indtægter fra forsikrede ledige/finansieringstilskud, jf. også beskrivelsen til tabel 3 ovenfor.

Styringsmål i budget 2019-22

I forbindelse med budgetvedtagelsen for 2019-22 blev der samtidig vedtaget en samlet økonomisk politik for Randers Kommune. Politikken indeholder både generelle økonomistyringsregler samt økonomistyringsregler på decentralt niveau. Herudover indeholder politikken også de økonomiske styringsmål ifm. selve budgetlægningen. [Den økonomiske politik kan hentes her.](#)

Den økonomiske politik indebærer, at der primært styres efter følgende to mål i forbindelse med de årlige budgetdrøftelser:

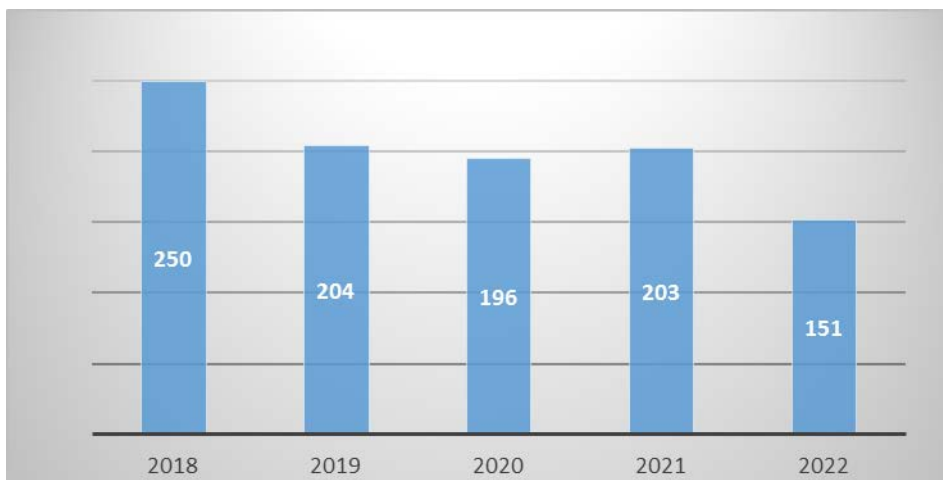
- 1) En gennemsnitlig kassebeholdning på 150 mio. kr. i det sidste overslagsår (altså 2022).
- 2) Balance på det skattefinansierede område i budgetåret (altså 2019).

Nedenfor gives en nærmere status på disse to mål ligesom kommunens øvrige styringsmål beskrives.

Udvikling i gennemsnitlig kassebeholdning.

Nedenstående figur viser udviklingen i den gennemsnitlige kassebeholdning. Udgangspunktet for fremskrivningen er en forventet gennemsnitlig kassebeholdning i 2018 på 250 mio. kr. og et tilhørende kasseforbrug i 2018 på 100 mio. kr. Den gennemsnitlige kassebeholdning er så beregnet ud fra den bundlinje, der fremgår af resultatopgørelsen for 2019-22. Resultatet er som følger:

Figur 1 – Forventet udvikling i gennemsnitlig kassebeholdning frem til 2022 (mio. kr.)*

*Ved opgørelsen af kassebeholdningen forudsættes opsparingen i infrastrukturpuljen til Byen til Vandet forbrugt fuldt ud i årene 2019-2022.

Tabellen viser, at den gennemsnitlige kassebeholdning vil være ca. 200 mio. kr. i perioden 2019-21 og dernæst falde til 151 mio. kr. i 2022. Dermed er målsætningen om et gennemsnit på mindst 150 mio. kr. i 2022 opnået.

Fokus på størrelsen af kassebeholdningen er helt afgørende af hensyn til kommunens mulighed for at kunne afholde de løbende udgifter. Styring udelukkende efter kassebeholdningen kan dog grundlæggende være kortsigtet og forbundet med en række uhensigtsmæssigheder. Derfor fremgår det også af kommunens økonomiske politik, at der på sigt (dvs. når der er en højere grad af sikkerhed i forhold til kommunens indtægts-side) primært skal styres efter målet om et gennemsnitligt driftsoverskud på 150 mio. kr. i budgetperioden.

Indtil der opnås en højere grad af sikkerhed omkring kommunens økonomi i et 4-årigt perspektiv, styres derfor udover kassebeholdningen i 2022 også efter balance på det skattefinansierede område i selve budgetåret (hvor indtægtssiden er mere sikker), jf. nedenfor.

Balance på det skattefinansierede område i 2019

Balance på det skattefinansierede område indebærer, at overskuddet på driften som minimum svarer til de budgetterede anlægsudgifter i budgetåret. Herudover skal det tilstræbes, at der kan realiseres et overskud, der er tilstrækkeligt til at dække nettoudgifterne fra renter og afdrag på gæld.

For at imødegå eventuelle sanktioner i forbindelse med overskridelse af de fastsatte service- og anlægsrammer fra statens side, er der i budgettet indarbejdet en buffer på både service og anlæg på hhv. 40,6 mio. kr. og 30,0 mio. kr. i 2019. De to buffere er ikke finansieret, idet de neutraliseres af modposter under finansforskydninger. Derfor bør de to buffere ikke medregnes, når balancen på det skattefinansierede område skal opgøres.

Nedenstående tabel viser resultatet på det skattefinansierede område i 2019 – både med og uden buffere på service og anlæg:

Tabel 8 – Resultat på det skattefinansierede område

Mio. kr. , 2019	Beløb inkl. buffer	Buffer	Beløb uden buffer
Resultat af ordinær drift	-129,5	40,6	-170,1
Skattefinansieret anlæg	180,5	30,0	150,5
Nettoresultat	51,0	70,6	-19,6

(minus angiver overskud)

Resultatet viser i udgangspunktet et underskud på det skattefinansierede område på 51 mio. kr. i 2019. Men korrigeres der for de indarbejdede buffere på både drift og anlæg, er der et overskud på 19,6 mio. kr. på det skattefinansierede område – og dermed er målsætningen i udgangspunktet indfriet. Det er dog værd at bemærke, at dette forudsætter, at der ikke bruges af bufferen – hverken på drift eller anlæg. Hvis bufferen på driften fx bruges fuldt ud (som det har været tilfældet de seneste år) vil ovennævnte overskud på 20 mio. kr. i stedet vendes til et underskud på ca. 20 mio. kr.

Derfor fremgår det også af aftaleteksten, at det i forbindelse med kommende budgetopfølgninger skal vurderes, om det er muligt at foretage en udskydelse af visse anlægsudgifter fra 2019 til 2020 med henblik på i størst mulig grad at sikre en samlet balance på det skattefinansierede område i 2019.

Samlet oversigt over styringsmål

Nedenstående tabel viser alle kommunens styringsmål – både de primære (som beskrevet ovenfor) og de øvrige styringsmål:

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL BUDGET 2019-22

Tabel 9 – Økonomiske styringsmål i budget 2019-22

Mio. kr.	Overordnede mål	Budget 2019-22
Primære styringsmål		
Gennemsnitlig kassebeholdning i 2022	150	151
Balance på det skattefinansierede område i budgetåret, ex buffer (minus angiver overskud)	0	-20
Øvrige styringsmål		
Ordinær drift ex buffer (gennemsnitligt overskud)	-150	-126
Gennemsnitlig skattefinansieret bruttoanlægsniveau ex buffer	150	158
Gennemsnitlig kassebeholdning alle år	200	188
Skattefinansieret gæld	Skal falde i perioden	Falder med 88 mio. kr. (fra 2018 til 2022)

Som det fremgår af tabellen er måltallet på begge de primære styringsmål indfriet med budgetaftalen.

Af de øvrige styringsmål er måltallet på skattefinansieret bruttoanlæg opfyldt og ligeledes målsætningen vedrørende skattefinansieret gæld, mens måltallet ikke helt er nået for overskuddet på ordinær drift i hele budgetperioden samt gennemsnitlig kassebeholdning i alle år.

4. Skatter og tilskud

I dette afsnit beskrives de to første poster i resultatopgørelsen, nemlig skatter samt generelle tilskud/udligning. Disse poster beskrives hver for sig i nedenstående afsnit 4.2 og 4.3. Først beskrives dog kommunens valg mellem statsgaranti og selvbudgettering (afsnit 4.1).

4.1 Valg mellem statsgaranti og selvbudgettering

Kommunen har hvert år valget mellem et statsgaranteret eller et selvbudgetteret udskrivningsgrundlag. Nedenstående tabel viser hvilket valg kommunen har foretaget siden 2007, og om det var et rigtigt valg eller ej:

Tabel 10 - Valg mellem statsgaranti og selvbudgettering

Historik	Valg	Rigtigt valg	Forkert valg
2007	Selvbudgettering	-39,7	
2008	Selvbudgettering		2,0
2009	Statsgaranti	-159,2	
2010	Statsgaranti	-33,1	
2011	Statsgaranti	-49,8	
2012	Statsgaranti	-34,4	
2013	Statsgaranti	-130,5	
2014	Statsgaranti	-121,4	
2015	Statsgaranti	-33,6	
2016	Statsgaranti	-16,0	
2017 (næsten endelig)	Statsgaranti		17,0
2018 (foreløbig)	Statsgaranti		21,0
I alt		-617,7	40,0

Tabellen viser, at Randers Kommune – bortset fra år 2008 – har valgt rigtigt til og med 2016.

I 2017 (hvor tallene er næsten endelige) kan der opgøres en gevinst ved selvbudgettering på 17,0 mio. kr. Ved budgetvedtagelsen for 2017 (okt. 2016) blev der forventet stort set "dødt løb" mellem statsgaranti og selvbudgettering, og byrådet besluttede derfor valg af statsgaranti. Efterfølgende har ændringer i tallene på landsplan medført, at valg af statsgaranti havde været en fordel for kommunen.

Tallene for 2018 viser p.t. en gevinst ved selvbudgettering på 21,0 mio. kr. Der er dog her tale om meget foreløbige tal.

De aktuelle tal for 2019 viser en forventet gevinst ved statsgaranti i 2019 på 40,6 mio. kr. Da valget af statsgaranti samtidig giver budgetsikkerhed, besluttede byrådet (ved 2. behandling af budgettet den 11. oktober 2018) at vælge det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2019.

4.2 Skatter

Nedenstående tabel viser de budgetterede skatteindtægter i budget 2019-22:

Tabel 11 - Skatter i budget 2019-22

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Indkomstskat	-3.926,3	-4.024,2	-4.148,5	-4.268,1
Selskabsskat	-50,8	-56,4	-53,7	-51,5
Grundskyld	-302,6	-315,9	-332,8	-350,6
Dækningsafgift	-31,8	-32,3	-33,8	-35,8
Forskerskat	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Dødsboskat	-1,2	-2,0	-2,0	-2,0
Skatter i alt	-4.313,7	-4.431,8	-4.571,8	-4.709,0

(Negative beløb angiver indtægter)

Der er budgetteret med skatteindtægter i 2019 for i alt 4.314 mio. kr. Langt den største del (ca. 91%) af skatterne vedrører den kommunale indkomstskat, jf. nedenfor:

Indkomstskat

Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag udgør 15.353 mio. kr. og med en uændret udskrivningsprocent på 25,6% bliver skatteindtægten på 3.930,3 mio. kr. Herfra skal trækkes bidrag til det skrå skatteloft på 3,9 mio. kr., hvormed den samlede indkomstskat bliver 3.926,3 mio. kr.

Udskrivningsgrundlaget for 2020 er beregnet med udgangspunkt i KL's skøn over udskrivningsgrundlaget i 2017 fremskrevet med den forventede statsgarantivækst for 2017-20. Tilsvarende for 2021 og 2022, hvor udgangspunktet er det skønnede udskrivningsgrundlag for henholdsvis 2018 og 2019:

Tabel 12 – Indkomstskat i budget 2019-22

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Udskrivningsgrundlag	15.352,6	15.735,3	16.221,4	16.688,8
Forskuddsskat (25,6%)	-3.930,3	-4.028,2	-4.152,7	-4.272,3
Bidrag til skrå skatteloft	3,9	4,1	4,2	4,3
Indkomstskat i alt	-3.926,3	-4.024,2	-4.148,5	-4.268,1

(Negative beløb angiver indtægter)

Selskabsskat

Selskabsskatterne vedrørende indkomståret 2016 afregnes i 2019. Nedenstående tabel specificerer den budgetterede selskabsskat i 2019-22:

Tabel 13 – Selskabsskat

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Vedr. indkomstår 2016				
Selskabsskat	-49,2	-54,8	-52,1	-49,9
Afregning mellem kommuner	0,5	0,5	0,5	0,5
I alt	-48,7	-54,3	-51,6	-49,4
Afregning vedr. gamle år	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1
Selskabsskat i alt	-50,8	-56,4	-53,7	-51,5

(Negative beløb angiver indtægter)

Den forventede udvikling fra 2019 og frem er budgetteret ud fra KL's forventninger til udviklingen på landsplan, hvor der forventes en vækst fra 2019 til 2020 og dernæst et fald.

Det skal bemærkes, at selskabsskatten udlignes med 50% (se også afsnit 4.3 nedenfor).

Grundskyld

Der er fastsat uændret grundskyldspromille i 2019 (på 27,93 promille), hvilket giver et provenu på 302,6 mio. kr., jf. nedenstående tabel, der desuden viser provenuet i overslagsårene:

Tabel 14 - Grundskyld

Provenu, mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Grundskyld landbrug (7,2 promille)	-23,2	-23,2	-23,9	-24,6
Grundskyld, øvrige (27,93 promille)	-279,4	-292,7	-308,9	-326,0
Grundskyld i alt	-302,6	-315,9	-332,8	-350,6

(Negative beløb angiver indtægter)

Budgetlægningen i overslagsårene er sket med udgangspunkt i skøn fra KL.

Dækningsafgift

Promillen for dækningsafgift af forretningsejendomme kan højst være 10 promille. Med budgetaftalen blev det besluttet at fastholde promillen på 4,0 i alle år.

Det samlede budget vedrørende dækningsafgift ser ud som følger:

Tabel 15 – Dækningsafgift

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Dækningsafgift på forretningsejendomme	-25,2	-25,6	-26,8	-28,4
Dækningsafgift af grundværdier, off. Ejendomme (13,965 promille)	-0,9	-0,9	-1,0	-1,0
Dækningsafgift af grundværdier, statens ejendomme (13,965 promille)	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4
Dækningsafgift af forskelsværdier, statens ejendomme (8,75 promille)	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Dækningsafgift af forskelsværdier, off. Ejendomme (8,75 promille)	-4,9	-5,0	-5,2	-5,6
Dækningsafgift i alt	-31,8	-32,3	-33,8	-35,8

(Negative beløb angiver indtægter)

Budgetlægningen i overslagsårene er sket med udgangspunkt i skøn fra KL.

4.3 Generelle tilskud/udligning

Nedenstående tabel viser posterne under tilskud/udligning:

Tabel 16 - Tilskud og udligning i budget 2019-22

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Landsudligning - beløb i nettoudligning	-1.241,4	-1.250,5	-1.254,6	-1.269,9
Tilskud vedr. højt strukturelt underskud	-237,0	-238,6	-249,8	-264,8
Statstilskud	-29,5	-16,8	-13,2	-6,6
Betinget bloktilskud, service	-51,0	-51,0	-51,0	-51,0
Betinget bloktilskud, anlæg	-17,0	-17,0	-17,0	-17,0
Ekstraordinært finansieringstilskud	-90,3	-90,0	-90,0	-45,0
Udligning vedr. selskabsskat	-52,3	-58,4	-55,5	-53,1
Udlændingeudligning (netto)	24,2	24,7	25,3	25,9
Beskæftigelsestilskud	-222,2	-228,5	-231,6	-201,2
Særlige tilskud i alt	-34,7	-37,0	-37,9	-38,9
Regionalt udviklingsbidrag	13,3	11,1	11,3	11,6
TOTAL	-1.937,9	-1.952,0	-1.964,0	-1.910,0

(Negative beløb angiver indtægter)

Tilskud/udligning giver en samlet indtægt på 1.937,9 mio. kr. i 2019. Som tidligere nævnt har byrådet besluttet at vælge det statsgaranterede udskrivningsgrundlag i 2019 – og dermed også de statsgaranterede tilskuds- og udligningsbeløb i 2019. For 2020-22 er beløbene beregnet via KL's skatte- og tilskudsmodel.

Nedenfor beskrives de største punkter i ovenstående tabel:

Landsudligning – nettoudligning (61%)

Landsudligningen udgør den klart største post med en indtægt på 1.241,4 mio. kr. i 2019.

Landsudligningen omfatter alle kommuner i hele landet. Udligningen foretages ved at beregne kommunens strukturelle overskud/underskud, der er forskellen mellem kommunens beregnede udgiftsbehov og kommunens beregnede skatteindtægter. Det strukturelle overskud/underskud kan betragtes som et samlet udtryk for kommunens økonomiske situation. For Randers Kommune ser tallene ud som følger:

Tabel 17 – Opgørelse af strukturelt underskud i 2019

	Mio. kr.
Beregnet skatteindtægt	4.107,8
Beregnet udgiftsbehov	6.142,4
Strukturelt underskud	2.034,6

Det strukturelle underskud på 2.034,6 mio. kr. ganges med udligningsniveauet (61%), hvorved fås et udligningsbeløb på 1.241,1 mio. kr. Hertil lægges en korrektion vedrørende overudligning på 0,3 mio. kr., hvorved fås et udligningsbeløb i landsudligningen 1.241,4 mio. kr.

Tilskud til kommuner med højt strukturelt underskud

Højt strukturelt underskud er defineret som et underskud, der er større end 95% af det landsgennemsnitlige strukturelle underskud. Den del af kommunens underskud, der overstiger denne grænse, udlignes med yderligere 32%.

I Randers er det strukturelle underskud 740,5 mio. kr. højere end den nævnte grænse og dermed fås et udligningsbeløb på 237,0 mio. kr. vedrørende denne udligningsordning.

Bloktilskud

Bloktilskudspuljen er i 2019 opgjort som vist i nedenstående tabel, hvor Randers Kommunes andel svarer til kommunens andel af folketallet (1,7%):

Tabel 18 - Bloktilskud i 2019

Mio. kr.	Land	Randers
Bloktilskudspulje før fradrag	62.103,8	1.055,6
Finansieringsbidrag landsudligning	-48.886,0	-831,0
Finansiering højt strukturelt underskud	-7.171,6	-121,9
Pulje til overgangstilskud m.m.	-310,9	-5,3
Bloktilskud efter fradrag	5.735,3	97,5

(Negative beløb angiver indtægter)

Den samlede pulje på landsplan (før fradrag) udgør 62,1 mia. kr. Herfra skal fraregnes finansieringsbidrag til udligningsordningerne, således at det samlede beløb til udbetaling udgør 5,7 mia. kr. på landsplan - svarende til 97,5 mio. kr. for Randers.

Af de 97,5 mio. kr. er 68,0 mio. kr. imidlertid betinget af, at kommunerne overholder servicerammen (51,0 mio. kr.) og anlægsrammen (17,0 mio. kr.) på landsplan.

Nedenfor beskrives det betingede bloktilskud på hhv. service og anlæg lidt nærmere:

Betinget bloktilskud, service

Sanktion på budget:

Budgetsanktionen er som udgangspunkt kollektiv i 2019. Økonomi- og indenrigsministeren er dog bemyndiget til at gøre sanktionen delvis individuel, hvis det vurderes, at enkeltkommuner ikke har udvist en passende budgetadfærd.

Det er i budgettet forudsat, at kommunerne under ét holder sig indenfor den aftalte serviceramme, og at det betingede bloktilskud derfor kommer til udbetaling.

Sanktion på regnskab 2019:

En eventuel regnskabssanktion i 2019 udmåles i forhold til de samlede kommunale budgetter for serviceudgifterne. Sanktionen er delt i en individuel del (60 pct.), som betales af de kommuner, som har overskredet det oprindelige budget samt en kollektiv del (40 pct.).

Da modregningen vil ske i forhold til de vedtagne budgetter for 2019 har Randers Kommune - i lighed med tidligere år - indregnet en bufferpulje på servicebudgettet. Som tidligere nævnt udgør bufferen 40,6 mio. kr. i 2019 og frem.

Betinget bloktilskud, anlæg

Sanktion på budget:

I lighed med 2018 er der også i 2019 loft over de kommunale anlægsinvesteringer. 1 mia. kr. af bloktilskuddet er betinget af, at kommunerne overholder det aftalte niveau ved budgetvedtagelsen.

Det er i budgettet forudsat, at kommunerne under ét holder sig indenfor den aftalte anlægsramme, og at det betingende bloktilskud derfor kommer til udbetaling.

Sanktion på regnskab:

Kommunernes regnskab for bruttoanlæg er ikke omfattet af en sanktionsmekanisme i 2019. Det er dog en central forudsætning for aftalen i 2019, at de kommunale anlægsudgifter både i budgetterne og regnskaberne holdes indenfor det forudsatte anlægsniveau på 17,8 mia. kr. på landsplan. Dette medfører, at der også i forbindelse med kommunernes budgetopfølgning stilles større krav til kommunerne og den gensidige koordinering mellem kommuner.

Ekstraordinært finansieringstilskud

Kommunerne har også i 2019 fået et ekstraordinært finansieringstilskud. Tilskuddet er i alt på 3,5 mia. kr., hvoraf 1,5 mia. kr. fordeles efter den sædvanlige fordelingsnøgle (andel af folketallet), mens 2 mia. kr. er fordelt til kommuner med økonomiske udfordringer efter følgende kriterier:

- 1 mia. kr. fordeles efter indbyggertal til kommuner med et strukturelt underskud pr. indbygger over landsgennemsnittet (Randers Kommunes strukturelle underskud pr. indbygger er 20.587 kr. mod landsgennemsnittet på 13.784 kr.)
- 1 mia. kr. fordeles efter indbyggertal til kommuner med et beskatningsgrundlag pr. indbygger under 179.200 kr. pr. indbygger (Randers Kommunes beskatningsgrundlag er 166.889 kr. pr. indbygger)

Randers Kommune opfylder altså begge kriterier og modtager dermed 90,3 mio. kr. i ekstraordinært finansieringstilskud i 2019, hvilket er godt 30 mio. kr. mere end en fordeling af samtlige 3,5 mia. kr. efter den sædvanlige fordelingsnøgle (folketallet) ville have resulteret i.

Aftalepartierne bag budgetaftalen for 2019-2022 vurderer, at en reform af kommunernes udligningssystem tidligst vil træde i kraft fra 2022. Derfor er det forudsat, at Randers Kommune også i 2020 og 2021 vil modtage et ekstraordinært finansieringstilskud af samme størrelse som i 2019, dvs. 90 mio. kr. I 2022 forudsættes et tilskud på 45 mio. kr., idet det må forventes, at en eventuel kommende udligningsreform må medføre en samlet gevinst for kommunen, der som minimum svarer til dette beløb.

Beskæftigelsestilskud (forsikrede ledige)

Beskæftigelsestilskuddet på 222,2 mio. kr. i 2019 skal dække kommunens udgifter til dagpenge og aktivering af de forsikrede ledige.

Som systemet er opbygget, bliver kommunerne i de enkelte landsdele kompenseret fuldt ud for udgifterne på området, men for den enkelte kommune kan der være tale om over- eller underkompensation. Randers Kommune har de seneste år haft ”overskud” på ordningen – i 2017 var overskuddet godt 40 mio. kr.

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL BUDGET 2019-22

Finansieringsordningen vedrørende de forsikrede ledige vil med stor sandsynlighed indgå som et element i den samlede udligningsreform men indtil da forudsættes, at Randers Kommune fortsat vil have gevinst på ordningen. Aftalepartierne har således forudsat, at Randers Kommune også i 2020 og 2021 vil have en gevinst på ordningen – og størrelsen er fastlagt til 33,5 mio. kr., mens der i 2022 ikke længere forudsættes en gevinst.

5. Skattefinansieret drift

Den skattefinansierede drift kan opdeles i to hovedgrupper, nemlig serviceudgifter og øvrig drift. Opdelingen er vigtig, fordi der er opstillet en serviceramme, som kommunerne skal overholde, og fordi kommunens styring af udgifterne afhænger af, om der er tale om en serviceudgift eller ej.

Helt overordnet gælder, at øvrig drift består af en række meget lovbundne (og dermed vanskeligt styrbare) områder som førtidspension, dagpenge, kontanthjælp, medfinansiering på sundhedsområdet osv. Serviceudgifterne består af alle øvrige udgifter, hvoraf de største udgør udgifterne til småbørnsområdet, skoleområdet, socialområdet og omsorgsområdet.

I nedenstående afsnit beskrives først serviceudgifterne og dernæst øvrig drift.

For serviceudgifterne beskrives først servicerammen (afsnit 5.1), dernæst de indarbejdede demografireguleringer (afsnit 5.2) og endelig udviklingen i de budgetterede udgifter i budgetperioden for hvert bevillingsområde (afsnit 5.3).

5.1 Servicramme

Regeringsaftalen indebærer, at der – i lighed med sidste år – er et betinget balancetilskud på 3 mia. kr. (svarende til 51,0 mio. kr. for Randers Kommune).

Som tidligere beskrevet er der indført en regnskabssanktion der indebærer, at hvis de kommunale serviceudgifter for kommunerne under ét overskrider budgettet, nedsættes bloktilskuddet i det følgende år tilsvarende. Nedsættelsen vil ske som en kombination af individuelle (60%) og kollektive nedsættelser (40%).

Den individuelle modregning opgøres i forhold til størrelsen af den enkelte kommunes budgetoverskridelse. Som følge heraf har Randers Kommune (i lighed med tidligere år) indregnet en ikke finansieret servicebuffer (modposten er placeret under finansforskydninger). Bufferen for 2019 og frem er 40,6 mio. kr.

KL har som vanligt beregnet en såkaldt teknisk serviceramme for hver enkelt kommune. Det løft af servicerammen, der blev aftalt i regeringsaftalen på 1,2 mia. kr. (1,7 mia. kr. fratrukket 0,5 mia. kr. til MEP-programmet), har KL dog ikke medtaget i deres tekniske beregning. Årsagen er ifølge KL, at hver enkelt kommune bør vurdere behovet for at løfte serviceniveauet – bl.a. under hensyntagen til den demografiske udvikling. Da Randers Kommune har indarbejdet stigende udgifter som følge af demografi (se afsnit 5.2 nedenfor) vil det være rammen inkl. kommunens andel af ovennævnte 1,2 mia. kr., der skal anvendes som sammenligningsgrundlag:

Tabel 29 – Servicramme

	Mio. kr.
Servicebudget 2019	4.108,1
KL's ramme inkl. andel af 1,2 mia. kr.	4.121,2
Forskel	13,1

Tabellen viser, at det vedtagne servicebudget ligger 13,1 mio. kr. under den angivne ramme fra KL. Årsagen hertil er bl.a. det indarbejdede effektiviseringsbidrag samt ingen prisfremskrivning. I modsat retning trækker demografireguleringerne, jf. nedenstående afsnit.

5.2 Demografi

I dette afsnit beskrives de samlede demografireguleringer i budget 2019-22. Der foretages reguleringer på følgende områder som følge af den demografiske udvikling:

- Småbørnsområdet
- Skoleområdet
- Socialområdet
- Omsorgsområdet

Grundlaget for demografimodellerne er kommunens egen befolkningsprognose for 2019-2031.

I budgetaftalen for 2018 blev det besluttet, at der skulle udarbejdes en nærmere analyse af kommunens demografimodeller. På baggrund af den udarbejdede analyse er aftalepartierne enige om følgende punkter:

- 1) At de beregnede demografibeløb i modellerne fortsat skal indarbejdes automatisk i forbindelse med forvaltningens udarbejdelse af forslag til basisbudget. Beløbene skal dog placeres på en central konto og udmøntes herfra til de respektive fagområder i forbindelse med de politiske drøftelser om budgettet.
- 2) At demografimodellerne fremover skal underkastes et grundigere servicetjek én gang i hver byrådsperiode – i forbindelse med den første budgetlægning i byrådsperioden.
- 3) At demografimodellen på socialområdet udvides, så der også foretages efterregulering på dette område. Efterreguleringen foretages ud fra udviklingen på landsplan, og der reguleres med 50% af forskellen til landsplan. Udgangspunktet for den nye efterregulering er regnskab 2017, og efterreguleringen foretages første gang for regnskabsåret 2018. Beregningen vil kunne foretages medio 2019, når regnskabstallene på landsplan for 2018 foreligger. Efterreguleringsmodellen på området evalueres efter to efterreguleringsperioder – det vil sige som led i budgetlægningen for 2021-2024
- 4) At modellen på omsorgsområdet ændres, så de beregnede enhedsbeløb årligt opdateres svarende til de enhedsbeløb der anvendes af Økonomi- og Indenrigsministeriet i den kommunale udligning. Hermed sikres symmetri mellem kommunens udgiftsside og indtægtsside. Ændringen betyder, at enhedsbeløbene for de mest plejkrævende ældre (aldersgruppen +85-årige) sættes op med ca. 5.400 kr. pr. borger. Samtidigt sættes enhedsbeløbene for de 75-84 årige ned med ca. 13.500 kr. pr. borger. Det er dog aftalt, at konsekvensen i 2019 annulleres.
- 5) At de øvrige mindre justeringer af demografimodellerne, som anbefales i analysen, indarbejdes i de kommende demografimodeller fra og med budgetlægningen for 2020-2023.

Nedenstående tabel viser de beløb, der er indregnet som følge af demografien. Tabellen viser ændringerne i forhold til 2018.

Tabel 20 – Demografi i budget 2019-22 (ændring i forhold til 2018)

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Småbørn	2,9	9,1	16,0	22,0
Skole	-0,8	-5,3	-8,9	-9,9
Social	2,5	4,8	6,6	8,6
Omsorg	20,6	35,9	53,9	79,3
I alt	25,2	44,5	67,6	100,0

(- angiver faldende udgifter)

Tabellen viser stigende udgifter på 25,2 mio. kr. i 2019 i forhold til 2018. I 2022 er der indarbejdet stigende udgifter på 100 mio. kr. i forhold til 2018.

Nedenstående tabel viser ændringer i forhold til 2019 – altså når budgettet sammenlagt er fremskrevet med ovennævnte 25,2 mio. kr. fra 2018 til 2019. Tabellen kan bruges til at forklare ændringer over årene med udgangspunkt i de fastlagte budgetbeløb i 2019:

Tabel 21 - Demografi i budget 2019-22 (ændring i forhold til 2019)

Mio. kr.	2020	2021	2022
Småbørn	6,2	13,1	19,1
Skole	-4,4	-8,1	-9,0
Social	2,3	4,1	6,1
Omsorg	15,2	33,2	58,6
I alt	19,3	42,4	74,8

(- angiver faldende udgifter)

Ovennævnte tal bruges nedenfor, når udviklingen fra 2019 og frem skal beskrives. Udover demografien indgår også en række øvrige ændringer (som følge af budgetaftalen, tidligere givne bevillinger osv.).

5.3 Udviklingen i serviceudgifter

Serviceudgifterne i budget 2019-22 forventes at udvikle sig som følger – målt i faste priser.

Tabel 22 – Udviklingen i serviceudgifter (2019 priser)

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Serviceudgifter	4.108,1	4.081,7	4.092,2	4.105,0

Tabellen viser, at serviceudgifterne (målt i faste priser) falder med ca. 26 mio. kr. fra 2019 til 2020, hvorefter udgifterne stiger i 2021 og 2022 med henholdsvis 10 og 13 mio. kr.

Nedenstående tabel specificerer udviklingen i serviceudgifterne pr. bevillingsområde. Efter tabellen er der en kort beskrivelse af udviklingen på de enkelte bevillingsområder (der henvises til ”budgetbemærkninger 2019-22” for en mere udførlig beskrivelse).

Tabel 23 – Serviceudgifter fordelt på udvalg og bevillingsområder

Mio. kr., 2019 PL	2019	2020	2021	2022
Økonomiudvalget	619,6	593,4	592,9	586,6
1.1 Administration	559,0	537,6	533,6	530,9
Servicebufferpulje	40,6	40,6	40,6	40,6
1.2 Politisk organisation	20,0	15,2	18,6	15,0
Børn og familieudvalget	539,5	542,8	547,0	550,4
2.3 Børn	387,0	391,0	396,1	400,2
2.4 Familie	152,5	151,7	150,9	150,2
Beskæftigelsesudvalget	31,5	27,6	24,2	24,1
3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser	31,5	27,6	24,2	24,1
Socialudvalget	513,0	512,8	515,1	517,0
4.1 Forebyggende foranstaltninger	63,8	63,5	63,8	63,4
4.2 Tilbud til voksne med særlige behov	449,2	449,4	451,4	453,6
Miljø og teknikudvalget	324,2	322,2	321,0	318,8
5.1 M&T - Skattefinansieret	324,2	322,2	321,0	318,8
Sundhed-, idræts- og kulturudvalget	279,9	273,1	271,0	269,6
6.1 Kultur og fritid	169,8	168,9	168,0	167,2
6.2 Sundhed	110,1	104,2	103,0	102,5
Omsorgsudvalget	870,0	881,8	895,1	918,4
7.2 Omsorg	870,0	881,8	895,1	918,4
Landdistriktsudvalget	4,7	4,8	5,0	5,0
8.1 Landdistrikt	4,7	4,8	5,0	5,0
Skole og uddannelsesudvalget	910,8	907,8	905,6	900,0
9.1 Skole	879,7	876,8	874,8	869,4
9.4 Familie	31,1	30,9	30,8	30,6
Udviklingsudvalget	15,1	15,3	15,2	15,1
10.1 Udvikling	15,1	15,3	15,2	15,1
I alt	4.108,1	4.081,7	4.092,2	4.105,0

Økonomiudvalget

Administration:

Udgifterne til administration falder fra 559,0 mio. kr. i 2019 til 530,9 mio. kr. i 2022, altså med 28,1 mio. kr. i perioden.

Det største fald er fra 2019 til 2020. Årsagen til faldet skyldes bl.a. at der også i 2020 forudsættes ”ingen prisfremskrivning”. Udmøntningen foretages år for år og for 2019 er beløbet fordelt på de relevante områder,. For 2020 er beløbet på godt 9 mio. kr. dog fortsat placeret centralt under økonomiudvalget og vil blive udmøntet i basisbudgettet for 2020. For 2021 og frem forudsættes det, at der igen foretages årlig prisfremskrivning.

Af øvrige ændringer fra 2019 til 2022 kan blandt andet nævnes følgende:

- Effektiviseringskravet stiger med i alt 6,6 mio. kr. (fra 2,2 mio. kr. i 2019 til 8,8 mio. kr. i 2022)
- Familieområdet myndighed – budgettet reduceres med 3 mio. kr. fra 2019 til 2020
- Integrationsområdet – budgettet reduceres med 2,8 mio. kr. fra 2019 til 2020 (jf. budget 2017-20)
- Byggesagsbehandling – budgettet reduceres med 1,5 mio. kr. fra 2020 til 2021
- Jobcentret – budgettet reduceres med 2,0 mio. kr. fra 2019 til 2020 (jf. budget 2018-21, hvor der blev vedtaget en styrkelse af jobcentret på 2 mio. kr. i 2018 og 2019)

Der henvises til budgetskeemaet under 1.1. Administration for en nærmere beskrivelse af ændringerne.

Politisk organisation:

Årsagen til merudgiften i 2019 og 2021 skyldes hhv. forventet folketingsvalg/EU-valg (2019) samt kommunalvalg (2021).

Børn og familieudvalget

Børn 0- 5 år:

På børneområdet er der tale om en samlet stigning fra 387,0 mio. kr. i 2019 til 400,2 mio. kr. i 2022, altså med 13,3 mio. kr.

Stigningen skyldes primært følgende 2 forhold:

- Demografi - som følge af den demografiske udvikling er budgettet 19,1 mio. kr. højere i 2022 end i 2019.
- I modsat retning trækker effektiviseringsbidraget, der i 2019 udgør 1,9 mio. kr. stigende til 7,9 mio. kr. i 2022, altså et fald på 6,0 mio. kr. fra 2019 til 2022.

Familieområdet:

På familieområdet er der tale om et fald fra 152,5 mio. kr. i 2019 til 150,2 mio. kr. i 2022 – altså et fald på 2,3 mio. kr. Dette fald skyldes det indarbejdede effektiviseringskrav, der betyder en reduktion på 0,8 mio. kr. i 2019 stigende til 3,1 mio. kr. i 2022, altså et fald på 2,3 mio. kr.

Beskæftigelsesudvalget

Udgifterne reduceres fra 31,8 mio. kr. til 30,3 mio. kr. – altså med 1,5 mio. kr. Årsagen er primært et fald i udgifterne på 1 mio. kr. fra 2019 til 2020 (boliger til flygtninge) samt det indarbejdede effektiviseringskrav, der betyder en reduktion på 0,5 mio. kr. fra 2019 til 2022.

Socialudvalget

Forebyggende foranstaltninger for børn og unge:

På børneområdet er der tale om et fald på 0,4 mio. kr. fra 2019 til 2022. Dette skyldes et fald på 1,0 mio. kr. som følge af det indarbejdede effektiviseringsbidrag. I modsat retning trækker en forøgelse på 0,6 mio. kr. fra 2021 og frem som følge af tilpasning af administrativt overhead.

Tilbud til voksne med særlige behov:

På voksenområdet stiger budgettet fra 449,2 til 453,6 mio. kr., altså med 4,4 mio. kr. Dette dækker primært over følgende ændringer:

- Demografi – stigning på 6,1 mio. kr. fra 2019 til 2022.
- Effektiviseringsbidrag – fald på 6,9 mio. kr. fra 2019 til 2022.
- Budgetaftale – nyt autismetilbud i Langå, der betyder en budgetforøgelse på 2,5 mio. kr. i 2021 og 5,0 mio. kr. i 2022.

Miljø og teknik udvalget

Budgettet falder fra 324,2 mio. kr. i 2019 til 318,8 mio. kr. i 2022, altså et fald på 5,4 mio. kr. Faldet skyldes primært det indarbejdede effektiviseringskrav, der medfører et fald på 4,9 mio. kr. fra 2019 til 2022.

Sundhed- idræts- og kulturudvalget

Kultur og fritid:

På kultur og fritidsområdet falder budgettet med 2,6 mio. kr. fra 2019 til 2022. Faldet skyldes det indarbejdede effektiviseringsbidrag.

Sundhed:

På sundhedsområdet er der et fald på 7,6 mio. kr. fra 2019 til 2022. Faldet skyldes primært følgende områder:

- De tidligere afsatte beløb til projekt ”Tjek dit helbred” (3 mio. kr.) og ”parterapi og familieiværksættere” (1,5 mio. kr.) udløber i 2020.
- Effektiviseringsbidraget medfører et fald på 1,6 mio. kr. fra 2019 til 2022.
- Budgetaftalen indebærer et løft på 0,7 mio. kr. i 2019 og 2020 (tandpleje til udsatte, indsats for overvægtige børn og gratis psykologhjælp for 20-25 årige). Budgettet i 2021 og frem vil dermed være 0,7 mio. kr. lavere.

Omsorgsudvalget

Budgettet på omsorgsområdet stiger fra 870,0 mio. kr. i 2019 til 918,4 mio. kr. i 2022 – altså med 48,4 mio. kr.

Stigningen dækker primært over følgende nettobevægelser:

- Demografi - området tilføres yderligere 58,7 mio. kr. fra 2019 til 2022 som følge af den demografiske udvikling.
- Effektiviseringsbidrag – reduktion på 13,2 mio. kr. fra 2019 til 2022.
- Skævdeling af løn – der er en stigning på 1,9 mio. kr. fra 2019 til 2020. Vedrører primært den såkaldte rekrutteringspulje, der træder i kraft pr. 1. april 2019 og dermed først får fuld effekt i 2020.

Landdistriktsudvalget

Der er en stigning på 0,3 mio. kr. fra 2019 til 2022. Stigningen skyldes primært en mindre stigning i budgettet til byfornyelse (bevaringsudvalget samt ydelsesstøtte).

Skole- og uddannelsesudvalget

Skoleområdet:

På skoleområdet falder budgettet fra 879,7 mio. kr. i 2019 til 869,4 mio. kr. i 2022, altså et fald på 10,3 mio. kr.

Faldet skyldes primært følgende områder:

- Demografi – som følge af den demografiske udvikling er budgettet i 2022 9 mio. kr. lavere end i 2019.
- Effektiviseringsbidrag – betyder en reduktion på 16,0 mio. kr. fra 2019 til 2022.
- FGU (Forberedende Grunduddannelse) – hele budgettet til FGU samles under skoleområdet, hvilket betyder en forøgelse på 17,3 mio. kr. fra 2019 til 2022.
- Budgetaftalen indebærer en forøgelse på 1,4 mio. kr. i 2019 og 2020 til indkøb af undervisningsmaterialer. I 2021 og frem vil budgettet dermed som udgangspunkt være 1,4 mio. kr. lavere end i 2019.

Udviklingsudvalget

Her er udviklingen stort set konstant hen over årene. Stigningen på 0,2 mio. kr. fra 2019 til 2020 dækker primært over 2 modsatrettede beløb. Bevilling til Gudenåsamrådet ophører som udgangspunkt i 2020, hvilket betyder at budgettet reduceres med 0,3 mio. kr. I modsat retning trækker, at der i den netop indgåede budgetaftale er bevilget et tilskud til Randers Regnskov på 0,5 mio. kr. i 2019 stigende til 1,0 mio. kr. i 2020 og frem.

5.4 Øvrig drift

Øvrig drift dækker over følgende 4 poster:

Tabel 24 – Specifikation af poster ”øvrig drift”

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Indkomstoverførsler	1.451,5	1.483,5	1.504,5	1.521,7
Aktivitetsbestemt medfinansiering	365,5	368,0	370,0	371,7
Forsikrede ledige	192,2	192,2	192,2	192,2
Indtægter fra central refusionsordning	-14,0	-14,9	-14,9	-15,7
I alt	1.995,3	2.028,8	2.051,9	2.069,9

(minus angiver indtægter)

Budgettet udgør altså i alt knap 2 mia. kr. og svarer dermed til ca. 1/3 af kommunens udgiftsbudget.

Som det fremgår af tabellen udgør posten ”indkomstoverførsler” klart den største post i ovennævnte tabel – herunder også den største vækst i perioden.

Nedenfor beskrives de enkelte poster nærmere:

Indkomstoverførsler

Udgifterne til indkomstoverførslerne kan specificeres som følger:

Tabel 25 – Indkomstoverførsler i budget 2019-22

Basisbudget 2019-22, 2019 PL	2019	2020	2021	2022
Kontant- og uddannelseshjælp (KU) m.m.	245,3	245,5	240,3	239,9
Ledighedsydelse	48,3	45,7	45,7	45,7
Førtidspension	503,3	525,3	541,9	559,6
Ressourceforløbsydelse + jobafklaring	115,2	122,5	122,5	122,5
Driftsudgifter til aktivering m.m.	72,4	72,2	72,4	72,4
Integration				
Integrationsydelse (inkl. løntilskud)	18,5	17,3	15,0	13,2
Driftsudgifter	21,0	12,5	8,9	6,7
Grundtilskud	-8,4	0,0	0,0	0,0
Resultattilskud	-8,8	-8,0	-6,9	-5,4
Sygedagpenge	132,8	135,7	137,1	139,3
Fleksjob (inkl. skånejob og driftsudgifter)	158,1	160,5	169,2	169,8
Personlige tillæg	12,6	12,2	11,7	11,8
Boligstøtte (boligsikring og -ydelse)	101,3	101,8	102,0	102,0
Seniorjob	13,1	13,1	13,1	13,1
Øvrige sociale formål	26,7	27,2	31,4	31,2
Indkomstoverførsler i alt	1.451,5	1.483,5	1.504,5	1.521,7

(minus angiver indtægter).

Områderne ovenfor er omfattet af budgetgaranti på landsplan (eller en ordning svarende hertil). Det betyder, at hvis udgifterne ikke stiger så meget som forventet, vil kommunernes bloktilskud blive reduceret tilsvarende. Og hvis udgifterne stiger mere end forventet, vil kommunerne blive kompenseret tilsvarende. Dette betyder dog ikke, at den enkelte kommune nødvendigvis bliver kompenseret fuldt ud – dette afhænger bl.a. af, om udviklingen i den enkelte kommune afviger fra udviklingen på landsplan.

Overslagsårene er budgetteret med udgangspunkt i forventningerne på landsplan – altså forudsættes det som udgangspunkt, at Randers Kommune vil følge udviklingen på landsplan – dog er udgifterne til førtidspension i 2020, 2021 og 2022 reduceret med henholdsvis 1,0 mio. kr., 7,1 mio. kr. og 14,1 mio. kr. i forhold til KL's vækstsøn. Årsagen til nedjusteringen er, der i Randers Kommune forventes en større afgang fra førtidspension end landsgennemsnittet.

I ovenstående tal er indarbejdet en adfærdsændring vedrørende aktiveringsindsatsen. I forlængelse af finansieringsomlægningen af aktiveringsindsatsen er der nemlig forudsat en adfærdsændring, som – ifølge forudsætningerne – vil medføre en betydelig besparelse i kommunerne. Randers Kommunes andel af denne besparelse udgør 15,0 mio. kr. i 2019 stigende til 17,5 mio. kr. i 2020 og frem. Af de 15,0 mio. kr. er de 12,5 mio. kr. indarbejdet under ”driftsudgifter til aktivering” og de 2,5 mio. kr. under Integration, driftsudgifter.

Aktivtetsbestemt medfinansiering på sundhedsområdet

Kommunerne er medfinansierende på sundhedsområdet, idet der skal betales aktivtetsbestemte bidrag, hver gang en borger i kommunen anvender en sundhedsydelse, hvad enten det er på sygehuset eller under sygesikringen.

Området er budgetlagt ud fra i KL's og Sundhedsstyrelsens forventede niveau for Randers Kommune (376,5 mio. kr.) – dog 2 mio. kr. under (altså 365,5 mio. kr.). Som noget nyt er der for 2019 lavet flere modeller for det forventede niveau. For nogle kommuner er der stor forskel på, hvilken model der anvendes, men for Randers Kommune er spændvidden mellem modellerne forholdsvis begrænset:

Tabel 26 – Medfinansiering på sundhedsområdet

	Mio. kr.
Oprindelig tabel fra KL - sundhedsdatastyrelsens (SDS) prognose 2019	367,5
Budgetbeløb	365,5
Model 1 (fordelt SDS prognose 18)	362,2
Model 2 (efter afregning jan-juni 18)	365,8

Forsikrede ledige

Udgifterne til de forsikrede ledige (dagpenge og indsats) dækkes af det såkaldte beskæftigelsestilskud, der for Randers Kommune udgør 222,2 mio. kr. i 2019.

Som systemet er opbygget, bliver kommunerne i de enkelte landsdele kompenseret fuldt ud for udgifterne på området, men for den enkelte kommune kan der være tale om over- eller underkompensation. Randers Kommune har de seneste år haft ”overskud” på ordningen – i 2017 var overskuddet godt 40 mio. kr.

Finansieringsordningen vedrørende de forsikrede ledige vil med stor sandsynlighed indgå som et element i den samlede udligningsreform, og inden da forudsættes ingen ændringer. Det er i budgettet forudsat, at Randers Kommune også i 2020 og 2021 vil have en gevinst på ordningen – og størrelsen er fastlagt til 33,5 mio. kr., mens der i 2022 ikke længere forudsættes en gevinst, jf. nedenstående tabel:

Tabel 27 – Forsikrede ledige

Mio. kr., løbende PL	2019	2020	2021	2022
Udgiftssiden (dagpenge)	192,2	195,0	198,1	201,2
Indtægtssiden (beskæftigelsestilskud)	-222,2	-228,5	-231,6	-201,2
Nettoresultat	-30,0	-33,5	-33,5	0,0

Negative beløb angiver indtægter

Refusion for særligt dyre enkeltsager

Staten kompenserer kommunerne for særligt dyre enkeltsager på det sociale område, så disse ikke risikerer at vælte kommunernes økonomi. Der ydes således refusion af udgifter på enkeltsager, der overstiger et grænsebeløb, der reguleres årligt.

Området budgetlægges med udgangspunkt i ændringerne på landsplan. Som følge heraf er budgettet fastlagt til 14,0 mio. kr. i 2019. Budgetlægningen i overslagsårene følger ligeledes KL's forventede vækstprocenter.

Med vedtagelsen af budgettet for 2019-2022 håndteres området fremover økonomimæssigt som kommunens øvrige serviceområder – det vil sige, at refusionsindtægterne gøres til en del af fagområdernes økonomi og skal holdes her indenfor. På den måde sikres det, at en stigning i indtægterne som følge af flere særligt dyre sager rent faktisk tilfalder de områder, der har stigende udgifter. Og omvendt ved færre dyre enkeltsager.

Den interne fordeling af indtægterne sker i henhold til det oplæg, som forvaltningen har udsendt som en del af budgetmaterialet. Budgetlægningen på området vil – som hidtil – ske ud fra KL's skøn over udviklingen i indtægterne på landsplan fra den centrale refusionsordning.

Ordningen og økonomistyringen af området evalueres i forbindelse med budgetlægningen for 2021-24.

6. Anlæg

Kommunens anlægsudgifter er opdelt på følgende 3 poster:

- Skattefinansieret anlæg
- Jordforsyning
- Ældreboliger

Nedenfor beskrives de 3 områder nærmere.

6.1 Skattefinansieret anlæg

De skattefinansierede anlægsudgifter i 2019 er netto 180,5 mio. kr. Brutto er der tale om en udgift på 193,4 mio. kr. og en indtægt på 12,9 mio. kr. Nedenstående tabel viser en specifikation af posterne under skattefinansieret anlæg (der henvises til investeringsoversigten for en yderligere specifikation):

Tabel 28 – Skattefinansierede anlægsudgifter i budget 2019-22

2019-priser, 1000 kr.	Budget 2019-22			
	2019	2020	2021	2022
Økonomiudvalget				
Anlægsbuffer	30.000			
Børne- og familieudvalget				
Sammenlægning af daginstitutioner i Langå	5.081	5.081		
Etablering af to nye daginstitutioner		20.000		20.000
Pulje til omdannelse af børnehavepladser til vuggestuepladser	2.500	2.500		
Socialudvalget				
Etablering af Autismetilbud Langå		1.500	1.500	
Nyt aktivitetshus til handicappede	4.599			
Miljø- og teknikudvalget				
Naturforvaltningsprojekter, ramme udgifter	3.805	3.805	3.805	3.805
Diverse vejprojekter og sikre skoleveje	6.536	5.160	5.630	5.630
Færgeprojekter	1.600	1.500	400	100
Bygningsvedligehold, pulje udgifter	36.058	37.122	37.122	37.122
Energibesparende foranstaltninger, pulje	26.515	26.515	26.515	26.515
Sundhed-, idræts og kulturudvalget				
Idrætsprojekter	10.913	6.220	3.399	3.540
Dronningborghallen, reservation				10.000
Omsorgsudvalget				
Møllevang - demenslandsby	1.029			
Landdistriktsudvalget				
Pulje til dårlige boliger	725	725	725	725
Pulje til byfornyelse	3.950	3.950	3.950	3.950
Forsøgsprojekt Hald	325	378	-1.403	
Liv i landsbyerne/Digital infrastruktur	2.029	1.000	1.000	
Skole- og uddannelsesudvalget				
Udbygning af folkeskoler, ramme	274	1.458	19.061	39.061
Søndermarkskolen - skoleudviklingsplan 2015	2.746			
Hobrovejens skole - skoleudviklingsplan 2015	1.478			
Østervangsskolen - skoleudviklingsplan 2015	739	5.491		

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL BUDGET 2019-22

Hornbæk skole - skoleudviklingsplan 2015	3.901			
Havndal skole - etablering af børneby	-459			
Assentoftskolen - skoleudviklingsplan 2016	1.555			
Blicherskolen - skoleudviklingsplan 2016	7.418	1.167		
Korshøjsskolen - skoleudviklingsplan 2016	3.454			
Nørrevangsskolen - skoleudviklingsplan 2016	697			
Opkvalificering af udearealerne ved skolerne 2016	6.741	4.678		
Bygningsanalyser og bygningsregistreringer 2016	1.774	1.589		
Samling af Fårup Børneby	4.500			
Opgradering af skolernes It - rammebevilling	5.731	5.731	5.733	5.733
Udviklingsudvalget				
Byen til Vandet, klimabånd mm	4.314	22.579	12.643	11.423
Skattefinansieret anlæg i alt (NETTO)	180.530	158.150	120.080	167.604

Som tidligere nævnt er der i 2019 indregnet en anlægsbuffer på 30,0 mio. kr. Bufferen er primært indarbejdet for at imødegå et eventuelt forbrug af opsparede midler på anlægssiden i 2019. Bufferen er ikke finansieret, idet der er indregnet en modpost under finansforskydninger af tilsvarende beløb.

Med hensyn til Byen til Vandet er der - udover de beløb der fremgår under udviklingsudvalget – også afsat 40 mio. kr. i perioden 2019-22 som begyndende opsparing til infrastrukturen i forbindelse med Byen til Vandet (7, 9, 11 og 13 mio. kr. i 2019-2022). Det er i budgetaftalen for 2019-2022 forudsat, at opsparingen i infrastrukturpuljen skal fortsætte i årene 2023 og frem med en stigende profil.

6.2 Jordforsyning

Anlægsbudgettet for jordforsyningen omfatter byggemodning samt køb og salg af jord til bolig- og erhvervsformål.

Formålet med jordforsyningens budget er at sikre et solidt fundament for en fortsat aktiv erhvervsudvikling og bosætningspolitik i Randers Kommune. Ifølge kommunens økonomistyringsregler skal budgettet til jordforsyning ”hvile i sig selv” i budgetperioden.

Budgettet for 2019-22 er udarbejdet på grundlag af det vedtagne budget 2018-21 og en tilpasning til de aktuelle forventninger i de kommende år.

Tabel 29 – Jordforsyningsbudget 2019-22

Mio. kr., 2019 priser	2019	2020	2021	2022	I alt
Salg af grunde	-50,4	-33,1	-36,5	-29,9	-149,9
Byggemodning	32,1	50,3	6,8	8,6	97,6
Jordkøb	7,5	2,5	2,3	2,3	14,7
Renter og afdrag	4,3	4,4	4,4	4,4	17,5
Jordforsyning i alt	-6,5	24,1	-23,0	-14,6	-20,0

Negative beløb angiver indtægter/overskud

Jf. tabellen forventes der i perioden 2019-22 et grundsalg på i alt 150 mio. kr. Der er afsat 98 mio. kr. til byggemodning, 15 mio. kr. til jordkøb og 18 mio. kr. til renter og afdrag på jordforsyningslån. Dette betyder, at der over budgetperioden er et overskud på i alt 20 mio. kr. eller 5 mio. kr. årligt. Dette overskud er i budgetaftalen forudsat anvendt til finansiering af en daginstitution i 2022 (se også tabel 4 i afsnit 2). Et eventuelt overskud fra grundsalg i regnskabet for 2018 vil ligeledes vil kunne medgå som finansiering.

Hvis det forudsatte overskud fra grundsalg de kommende år ikke fuldt ud svarer til forudsætningerne, så er det med vedtagelsen af budgettet forudsat, at der skal foretages en vurdering af mulighederne for at udskyde anlægsinvesteringen – eller tilvejebringe alternativ finansiering. Dette vurderes senest i forbindelse med budgetlægningen for 2021-2024.

6.3 Ældreboliger

Nedenstående tabel viser budgettet vedrørende ældreboliger. Der er ikke budgetteret med anlægsudgifter i budgetperioden. Budgettet vedrørende ældreboliger består dermed udelukkende af huslejeindtægter samt udgifter til renter og afdrag:

Tabel 30 – Ældreboliger 2019-22

Mio. kr., 2019 priser	2019	2020	2021	2022
Drift (huslejeindtægter)	-44,2	-44,2	-45,2	-45,2
Anlæg	0,0	0,0	0,0	0,0
Lånefinansiering (inkl. beboerindskud)	0,0	0,0	0,0	0,0
Renter og afdrag	37,8	38,5	44,7	39,8
Ældreboliger i alt	-6,4	-5,7	-0,5	-5,4

Negative beløb angiver indtægter/overskud

7. Finansposterne

Under finansposter beskrives kommunens lånoptagelse, afdrag på lån, udviklingen i kommunens langfristede gæld samt finansforskydninger.

7.1 Låneramme 2019-22

Randers Kommunes låneramme for 2019-22 er opgjort på grundlag af anlægsbudgettet i basisbudgettet og den dertilhørende automatiske låneadgang, jf. lånebekendtgørelsen. Derudover er der indarbejdet en lånedispensation fra puljen målrettet projekter med effektiviseringspotentiale på 10,5 mio. kr. bevilget fra lånepuljen i 2018. Denne lånepulje giver mulighed for 2-årige ansøgninger. Dertil kommer dispensationer fra dette års lånepuljer målrettet kommuner med lav likviditet samt det ordinære anlægsområde på i alt 31 mio. kr.

Endvidere er det forudsat, at der kan opnås dispensationer i overslagsårene på 17 mio. kr. årligt.

Lånerammen fremgår af nedenstående tabel:

Tabel 31 - Låneramme 2019-22

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Færgedrift	1,6	1,5	0,4	0,1
Energibesparende foranstaltninger	26,1	26,1	26,1	26,1
Byfornyelse	3,7	3,7	3,7	3,7
Ordinær låneadgang	31,4	31,3	30,2	29,9
Lånedispensation, effektiviseringspotentiale	10,5			
Lånedispensation, ordinær pulje	13,0	17,0	17,0	17,0
Lånedispensation, lav likviditet pulje	18,0			
Dispensationer i alt	41,5	17,0	17,0	17,0
Låneadgang i alt	72,9	48,3	47,2	46,9
Budgetteret ordinær lånoptagelse	72,9	48,3	47,2	46,9
Ældreboliger	0,0	0,0	0,0	0,0
Låneadgang i alt	72,9	48,3	47,2	46,9

Den samlede låneadgang for 2019 udgør 72,9 mio. kr., og der er budgetteret med fuld lånoptagelse. Der er ikke budgetteret med lånefinansiering af jordkøb i budgetperioden. Den budgetterede lånoptagelse falder til 46,9 mio. kr. i 2022.

I forbindelse med aftalen mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2019 er der afsat 4 lånepuljer. Lånepuljerne fordeles på grundlag af konkrete ansøgninger. Forvaltningen har vurderet grundlaget for at fremsende ansøgninger til puljerne, og på den baggrund blev der udarbejdet 4 ansøgninger med henblik på, at byrådet som led i budgetforhandlingerne evt. kunne få mulighed for at gøre brug af eventuelle dispensationer. Nedenfor er der redegjort for de forskellige lånepuljer samt hvilke projekter, der er indgået i ansøgningerne.

Tabel 32 - Lånepuljer 2018

Lånepuljer 2019	Randers Kommune projekter	Dispensation
Investeringer med effektiviseringspotentiale (250 mio. kr.)	Puljen er 2 årig (2019-2020). Anlægsinvesteringer på skoleområdet som følge af strukturændringerne (dispensation fra 2018 puljen på 10,5 mio. kr. Ansøgning vedr. 2019-puljen er ikke imødekommet)	0 kr.
Strukturelle investeringer på borgernære områder (400 mio. kr.)	Ny daginstitution i Langå (5 mio. kr.) og helt ny daginstitution, jf. anlægsønsker (20 mio. kr. - ikke indregnet i budgettet). Renovering af tandplejen på Nørrevangsskolen (4,7 mio. kr. – ikke imødekommet)	0 kr.
Den ordinære lånepulje (200 mio. kr.)	Puljen er målrettet øvrige anlægsaktiviteter. I fordelingen lægges særligt vægt på kommunens aktuelle likviditet. RK ansøger om dispensation til bygningsvedligehold (36,5 mio.kr.)	13 mio. kr.
Pulje til styrkelse af likviditeten (500 mio. kr.)	Der ansøges alene på baggrund af oplysninger om likviditeten.	18 mio. kr.
Lånedispensationer i alt		31 mio. kr.

Der er på landsplan for 2019 afsat en lånepulje på 250 mio. kr. vedr. investeringer med effektiviseringspotentialer. Der gennemføres i disse år mange anlægsinvesteringer på skoleområdet som følge af strukturændringerne, og disse vurderes at have et effektiviseringspotentialer på driften. Randers Kommune har derfor ansøgt om en dispensation på 50 mio. kr. vedr. 2019 og 2020. I 2018 blev der bevilget en dispensation på 10,5 mio. kr. vedrørende 2019, som allerede er indarbejdet i lånerammen. Ansøgningen vedrørende 2019-puljen blev ikke imødekommet.

I økonomiaftalen er der for 2019 afsat en lånepulje målrettet strukturelle investeringer på de borgernære områder. Puljen udgør 400 mio. kr. i alt. Randers Kommune har ansøgt om dispensation til daginstitutionen i Langå samt til en eventuel ny daginstitution. Endvidere blev der ansøgt om dispensation til ombygning af tandplejen på Nørrevangsskolen. Ansøgningen blev ikke imødekommet.

Der er for 2019 på landsplan afsat en lånepulje 200 mio. kr. til investeringer og deponeringsfritagelse på øvrige anlægsområder. Randers Kommune har ansøgt om dispensation på 36,5 mio. kr. Ansøgningen blev imødekommet med 13 mio. kr.

Endelig er der for 2019 på landsplan afsat en pulje på 500 mio. kr. til kommuner med lav likviditet. Lån fra denne pulje skal afdrages over 10 år. Randers Kommune ligger fortsat i den lave ende likviditetsmæssigt sammenlignet med landets øvrige kommuner, så det blev vurderet, at Randers Kommune igen i år vil kunne komme i betragtning til en dispensation fra denne pulje. Der blev givet en dispensation på 18 mio. kr.

Der er pt. ikke budgetteret med lånoptagelse vedr. ældre- og handicapboliger.

Låneadgangen reduceres, såfremt kommunen indgår leasingaftaler for anlægsudgifter, lejeaftaler eller udsteder garantier for lån til en række formål. I stedet for at reducere låneadgangen kan et tilsvarende beløb deponeres på en særskilt konto i et pengeinstitut.

7.2 Afdrag på lån

Af nedenstående tabel fremgår de budgetterede afdrag i perioden 2019-22:

Tabel 33 – Afdrag på lån

Afdrag på lån mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Skattefinansieret gæld	67,4	68,4	69,3	70,3
Nye lån	0,0	3,6	5,2	6,8
Arbejdsmarkedets feriefond	12,1	0,0	0,0	0,0
Jordforsyning	4,0	4,1	4,2	4,3
Ældreboliger	33,7	34,5	40,8	36,1
I alt	117,3	110,6	119,6	117,5

I 2019 udgør de budgetterede afdrag 117,3 mio. kr. Heraf udgør ældreboliger 33,7 mio. kr., hvoraf beboerne betaler 32 mio. kr. Afdrag vedrørende nye lån udgør 0 mio. kr. i 2019 som følge af, at der er budgetteret med lånoptagelse ultimo året. Afdrag vedrørende langfristet gæld i øvrigt udgør 67,4 mio. kr. i 2019.

Randers Kommune har et lån i Arbejdsmarkedets Feriefond på 12,1 mio. kr. vedr. Randers Regnskov. Lånet forfalder til betaling 25 år efter bevillingstidspunktet, og dette sker i 2019.

7.3 Kommunens samlede restgæld

Udviklingen i restgælden på eksisterende lån og den budgetterede lånoptagelse er vist i nedenstående tabeller.

Tabel 34 - Restgæld ultimo året

Mio. kr.	2018	2019	2020	2021	2022
Samlet gæld i alt	1.526	1.482	1.419	1.347	1.277
Heraf ældreboliglån	594	560	526	485	449
Heraf udlæg vedr. forsyning	-23	-22	-22	-22	-22
Heraf lån vedr. jordforsyning	24	20	16	12	7
Heraf skattefinansieret gæld	930	924	900	873	842

Den samlede restgæld udgør ultimo 2018 1.526 mio. kr. Heraf udgør den skattefinansierede gæld 930 mio. kr. Der er tale om en budgetteret gældsafvikling i perioden 2018-22 på 88 mio. kr., hvilket er helt i overensstemmelse med den politiske målsætning for den skattefinansierede gæld.

Det samme gør sig gældende for jordforsyningsområdet, hvor det fremadrettet er besluttet ikke at finansiere jordkøb ved lånoptagelse. Desuden falder gælden vedrørende ældreboliglån.

Nedenstående tabel viser udviklingen i den samlede restgæld pr. indbygger:

Tabel 35 - Restgæld pr. indbygger

kr.	2018	2019	2020	2021	2022
Samlet gæld i alt	15.528	15.006	14.303	13.576	12.866
Heraf ældreboliglån	6.046	5.676	5.299	4.887	4.524
Heraf udlæg vedr. forsyning	-230	-227	-224	-222	-220
Heraf lån vedr. jordforsyning	245	203	160	118	75
Heraf skattefinansieret gæld	9.467	9.355	9.068	8.793	8.488

Tabellen viser at den skattefinansierede gæld falder fra 9.467 kr. pr. indbygger ultimo 2018 til 8.488 kr. pr. indbygger ultimo 2022.

Kommunens skattefinansierede gæld pr. september 2018 består af 64 pct. fast forrentede lån og 36 pct. variabelt forrentede lån. Låneporteføljens sammensætning tilpasses løbende.

7.4 Renter

Ved budgetlægningen er der taget udgangspunkt i den eksisterende låneportefølje i 2019-22 samt nye lånoptagelser i budgetperioden.

Renteudgifterne er budgetlagt ud fra de gældende rentesatser på de fastforrentede lån og med en variabel rentesats på 1,0 % i 2019 og 1,5 % i 2020 til 2022. Renteindtægterne fra den likvide beholdning er budgetteret med udgangspunkt i en rentesats på 1,0 % i 2019, 1,5 % i 2020 samt 2 % i 2021 til 2022.

De samlede renteindtægter/-udgifter kan opgøres som følger:

Tabel 36 – Renter

I mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Renter af likvide aktiver mm.	-3,1	-4,0	-5,2	-4,1
Renteudgifter ældreboliger	4,1	4,0	3,9	3,7
Renteudgifter øvrige lån	21,7	21,3	19,6	17,9
Renteudgifter nye lån	0,0	0,9	1,6	2,3
Renteudgifter jordforsyning	0,2	0,3	0,2	0,2
Renter i alt	22,9	22,5	20,2	20,0
Renter i alt ekskl. Ældreboliger og jordforsyning	18,6	18,2	16,1	16,1

Renteudgifterne (ex ældreboliger og jordforsyning) udgør 18,6 mio. kr. netto i 2019, og de falder til 16,1 mio. kr. ved udgangen af budgetperioden.

7.5 Finansforskydninger

Af nedenstående tabel fremgår en specifikation af finansforskydningerne i budget 2019-22.

Tabel 37 – Finansforskydninger

Mio. kr., løbende PL	2019	2020	2021	2022
Tilgodehavender i betalingskontrol	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Pantebreve	0,0	0,0	0,0	0,0
Landsbyggefonden	26,3	0,0	0,0	8,7
Deponerede beløb, frigivelse	-4,0	-5,6	-5,6	-5,6
Kirkerne	0,0	0,0	0,0	0,0
Bufferpulje (modregning til servicebuffer)	-40,6	-41,6	-42,6	-43,6
Bufferpulje (modregning til anlægbuffer)	-30,0			
Opsparede midler på drift og anlæg	-20,0	-25,0	-30,0	0,0
Familieafdelingen, nedskrivning af gæld	10,0	0,0	0,0	0,0
Infrastrukturpulje - Byen til Vandet (reservation)	7,0	9,0	11,0	13,0
Omsorgsområdet - kompensation 2018-underskud	5,0	0,0	0,0	0,0
Finansforskydninger i alt	-47,4	-64,2	-68,1	-28,4

Minus angiver indtægter/opsparing

Finansforskydningerne udgør -47,4 mio. kr. i 2019. De falder til -28,4 mio. kr. i slutningen af budgetperioden. Nedenfor er der redegjort nærmere for ovennævnte poster.

Tilgodehavender i betalingskontrol (8.28.14)

Tilbage i budgetforlig 2016 blev det besluttet at opprioritere kommunens opkrævningsfunktion. Gennem en række nye initiativer (herunder ansættelse af en ny medarbejder) forventes det, at opkrævningen kan øges med 1 mio. kr. i 2017 og frem. Blandt andet som følge af indførelsen af yderligere en rykkerskrivelse forøges kommunens indtægter fra rykkergebyr med ca. 0,5 mio. kr. årligt. Indtægterne herfra budgetteres under administration (konto 6).

Pantebreve (8.32.20)

Pantebreve vedrører Fussingøegnens Friskole. Beløbet på 30.000 kr. er fastsat på baggrund af regnskab 2017.

Indskud i landsbyggefonden (8.32.24)

Indskud i landsbyggefonden udgør 26,3 mio. kr. i 2019 samt 8,7 mio. kr. i 2022. Budgetrammen for 2020-21 er fremrykket til 2019, jf. politisk beslutning. I henhold til regeringsaftalen er der indført et differentieret grundkapitalindskud i 2019 og 2020. Det vil være mellem 8 og 12 pct. for familieboliger afhængig af den gennemsnitlige boligstørrelse. Derudover vil grundkapitalindskuddet for ungdomsboliger og ældreboliger være 10 pct. i 2019 og 2020.

Deponerede beløb (8.32.27)

Der er budgetteret med en gradvis frigivelse af deponerede beløb vedr. lejemål samt opførelse af hal 4 ved Randes Arena. Endvidere er der budgetteret med frigivelse af indtægten fra salget af HMN Naturgas på 1,9 mio. kr. årligt

Den kirkelige ligning (8.52.53)

Den kirkelige ligning indgår ligeledes i finansforskydningerne. I 2019 udgør det statsgaranterede udskrivningsgrundlag vedr. den kirkelige ligning 13.117,1 mio. kr. og kirkeskatteprocenten udgør 0,89 %, hvilket er uændret i forhold til 2018. Provstierne har fremsendt budgetforslag, som balancerer og dermed ikke påvirker mellemregningen med kommunen.

Bufferpulje serviceudgifter

Der er indregnet en bufferpulje på -40,6 mio. kr. i 2019 stigende til -43,6 mio. kr. i 2022. Der er tale om en modpost til servicebufferen med henblik på at eliminere den likviditetsmæssige effekt heraf.

Bufferpulje anlæg

Der er indregnet en bufferpulje på -30 mio. kr. i 2019. Der er tale om en modpost til anlægbufferen med henblik på at eliminere den likviditetsmæssige effekt heraf.

Udviklingen i opsparede midler på drift og anlæg

Der er indregnet et skøn over udviklingen i de decentrale midler på hhv. drift og anlæg. Der overføres hvert år betydelige beløb på både decentralt og centralt niveau. Desuden overføres betydelige anlægsbeløb mellem årene. De samlede overførsler til 2018 udgjorde ca. 138,5 mio. kr. på det skattefinansierede område.

Der forudsættes en samlet stigning i disse opsparede midler/gældsafvikling på 20 mio. kr. i 2019 stigende med 5 mio. kr. årligt til 30 mio. kr. i 2021. Dette giver en samlet stigning i opsparingen/gældsafviklingen på 75 mio. kr. i perioden 2019-2022. Opsparingen/gældsafviklingen skal ses i lyset af de iværksatte handleplaner på områder med gæld. Målet med handleplanerne er at skabe balance i økonomien og reducere/indfri gælden.

Familieafdelingen – nedskrivning af gæld

Familieafdelingen har i perioden 2015-17 oparbejdet en gæld på 50 mio. kr. Der var i budget 2018 afsat 10 mio. kr. til nedskrivning af områdets gæld i forbindelse med regnskab 2017 og der er herudover afsat 10 mio. kr. i 2019 til medfinansiering af en samlet gældssanering af afdelingen.

Klimabro og infrastrukturpulje

I budgetforliget er der afsat en infrastrukturpulje på i alt 40 mio. kr. til Byen til Vandet – fordelt med 7 mio. kr. i 2019, 9 mio. kr. i 2020, 11 mio. kr. i 2021 og 13 mio. kr. i 2022. Det er i budgetaftalen for 2019-2022 forudsat, at opsparingen i infrastrukturpuljen skal fortsætte i årene 2023 og frem med en stigende profil.

Omsorgsområdet, kompensation

I budgetforliget blev der afsat 5 mio. kr. til omsorgsområdet. Beløbet er reserveret til nedskrivning af den oparbejdede gæld i regnskab 2018.

Aftale om budget 2019 og overslagsårene 2020-2022

-styr på basis og investering i fremtiden

Med aftalen om budgettet for 2019-2022 er der i særlig grad sat fokus på investering i nogle af kommunens basisfunktioner – blandt andet midler til sagsbehandling på familieområdet og byggesager, digital infrastruktur, et autismetilbud i Langå, gratis psykologhjælp til 20-25 årige, genopretning og vedligehold af vejnettet, samt byggeri af to nye daginstitutioner.

Samtidigt er der taget et stort skridt i retning af, at sikre det økonomiske grundlag for etablering af Klimabroen. Broen er et afgørende element i realiseringen af det ambitiøse byudviklingsprojekt Byen til Vandet. Et projekt, der henover de næste mange år skal være lokomotiv for den videre udvikling af Randers by og kommunen som helhed.

Af øvrige prioriteringer kan nævnes påbegyndelse af opsparing til en tidssvarende hal i Dronningborg, forøget tilskud til udvikling af Randers Regnskov samt forberedelse af ny havnevej.

Med disse prioriteringer ønsker aftalepartierne at understøtte den positive udvikling, som opleves mange steder i kommunen. Salget af byggegrunde går rigtig godt og investorerne interesse for Randers er stigende.

Udgangspunktet for budgetlægningen har dog været stramt. Kommunens udgifter til indkomstoverførsler falder ikke i samme takt som gennemsnittet på landsplan, ligesom befolkningsudviklingen ikke har udviklet sig som forventet. Aftalepartierne tillægger det stor betydning, at udviklingen på disse områder vendes.

Inden for de snævre økonomiske rammer har aftalepartierne lagt afgørende vægt på, at kommunens måltal for størrelsen af kassebeholdningen er overholdt ved udgangen af budgetperioden 2019-2022.

En ny vision – med tilhørende målsætninger

Med vedtagelsen af budgettet for 2019-2022 godkendes en ny vision for Randers Kommune. Visionen, som bærer overskriften "*Randers – vi tør gå nye veje*", består af to retningsgivende overskrifter:

- Vi vil muligheder for alle - alle skal med og alle kan bidrage
- Vi vil vækst og udvikling - et attraktivt sted at bo, arbejde og drive virksomhed

Dette understøttes af seks overordnede politiske målsætninger:

- Byen til Vandet
- Flere i uddannelse eller beskæftigelse
- Flere skal mestre eget liv
- Attraktiv bosætningskommune
- Attraktiv erhvervskommune
- Grøn og bæredygtig udvikling.

Med visionen sættes der ord på arbejdet med at fremtidssikre Randers Kommune med respekt for fællesskabet, naturen og miljøet. Vi vil fremgang og vækst. Vi tør tro på det og vi tør sætte retningen.

Langsigtet planlægning, byudvikling og et stærkt samarbejde med byens erhvervsliv er vigtige forudsætninger for at skabe klog og bæredygtig vækst. Vækst er ikke et mål i sig selv, men en nødvendig forudsætning for at sikre gode velfærdstilbud, spændende aktivitets- og kulturtilbud og udviklende fritidstilbud til borgerne i Randers Kommune.

Aftalepartierne står fast på, at vi skal turde investere i fremtiden. Vi skal turde at have visioner og ambitioner, som lægger sporene for den kommune, som vi gerne vil give videre til de næste generationer. En by og en kommune i vækst, som virksomheder og tilflyttere vælger til. En attraktiv by, som omfavner og lader sig omfavne af naturen, åen og fjorden. En by og en kommune, som giver muligheder for alle, og som selv sætter retningen.

Aftalepartierne ønsker, at den nye vision skal være vedkommende, levende og langtidsholdbar. Det kræver, at den står på et stærkt fundament. Aftalepartierne lægger derfor stor vægt på at vedligeholde og udvikle de rammer og det maskinrum, som skal danne grundlag for at opfylde visionen og de politiske målsætninger.

Det er af afgørende betydning, at vi fortsat har fokus på at skabe attraktive arbejdspladser, som tiltrækker og fastholder dygtige og dedikerede medarbejdere, at organisationen hele vejen rundt lægger vægt på at arbejde fagligt solidt med hjertet på rette sted. Og ikke mindst at vi arbejder tillidsfuldt sammen på alle niveauer af kommunen med fælles mål for øje.

Endelig lægger aftalepartierne stor vægt på vigtigheden af en sund kommunal økonomi, som er i balance på både kort og langt sigt. Med budgetaftalen for 2019-2022 er byrådets væsentligste økonomiske styringsmål overholdt, ligesom der er taget vigtige skridt i retning af nødvendige investeringer i kommunens basale infrastruktur og fremtidige udvikling.

Budgetændringer som følge af demografisk udvikling

Aftalepartierne lægger stor vægt på, at budgetterne på de store serviceområder reguleres i takt med de demografiske ændringer i befolkningen. Med ændringerne indeholdt i nærværende budgetaftale tilføres serviceområderne derfor et demografisk betinget budgetmæssigt løft i forhold til 2018 på netto 20 mio. kr. i 2019 stigende til 100 mio. kr. i 2022.

De budgetmæssige ændringer i forhold til 2018 fordeler sig således på de enkelte serviceområder i perioden 2019-2022:

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Børn	2,9	9,1	16,0	22,0
Skole	-0,8	-5,3	-8,9	-9,9
Social	2,5	4,8	6,6	8,6
Omsorg	20,7	35,9	53,9	79,3
I alt	25,2	44,5	67,6	100,0

Ændringer som følge af den gennemførte analyse af kommunens demografimodeller er samlet i budgetaftalens afsnit om 'Tværgående og administration'.

En ny økonomisk politik

Aftalepartierne tilslutter sig det fremsendte forslag til en ny økonomisk politik for Randers Kommune. Politikken indeholder alle væsentlige emner for den overordnede økonomiske styring af kommunen, idet afsættet følger af byrådets vision om en sund økonomisk styringskultur og en effektiv drift.

Det indgår heri, at forvaltningen fremover udarbejder et katalog med initiativer til effektiviserings-/besparelsesforslag svarende til 0,5% af kommunens serviceudgifter, som fremsendes til politisk behandling sammen med basisbudgettet.

For 2019 har aftalepartierne fastlagt en særskilt proces for udmøntning af effektiviserings-/besparelseskra. Dette er beskrevet i afsnittet 'Tværgående og administration'.

Fra den økonomiske politik, skal aftalepartierne herudover særligt fremhæve vigtigheden af, at kommunens fremtidige primære styringsmål fokuserer på balance på det skattefinansierede område fremfor en mere kortsigtet styring efter kommunens kassebeholdning.

Ligeledes skal aftalepartierne fremhæve vigtigheden af serviceområdernes budgetoverholdelse. Med byrådets tidligere beslutning om opstramning af kommunens styringsmodel (Randersmodellen), er der sat skærpet fokus herpå, ligesom modellen nu sikrer hurtigere reaktion på økonomisk ubalance og hurtigere afvikling af eventuel gæld hos decentrale aftaleenheder.

Investeringer på anlægsområdet – en 10-årig investeringsplan

Med budgettet for 2019-2022 fastholder aftalepartierne det investeringsniveau, som er indeholdt i basisbudgettet. Ud over de beløb som afsættes eller omprioriteres med nærværende aftale, kan der i den forbindelse blandt andet fremhæves afsættelse af følgende beløb i budgetperioden:

- 131 mio. kr. til investeringer i bedre fysiske rammer og IT på skolerne.
- 147 mio. kr. til bygningsvedligeholdelse.
- 106 mio. kr. til investeringer i energibesparende foranstaltninger på bygningsområdet.
- 24 mio. kr. til diverse anlægsprojekter indenfor breddeidrætten.
- 21 mio. kr. til investering i konkrete vejprojekter, cykelstier mv.
- 15 mio. kr. til naturforvaltningsprojekter.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at der - som anført i den nye økonomiske politik - fremover skal arbejdes med en 10-årig investeringsplan. I den forbindelse ønsker aftalepartierne, at der skal tages fornyet stilling til den fremtidige størrelse og fordeling af rammebeløb fra årene 2023 og frem – altså en fornyet prioritering af kommunens samlede anlægsbudget for perioden 2023-2028.

Forvaltningen anmodes om, at udarbejde et oplæg hertil, som kan fremlægges for byrådet inden udgangen af 2018. Aftalepartierne ønsker i den forbindelse at forvaltningen lægger følgende overordnede kriterier til grund for forslagens prioriteringer:

- Anlægsbehov affødt af demografisk udgiftspres.
- Vigtigheden af genopretning og vedligehold af det eksisterende kapitalapparat - særligt i de tilfælde, hvor et eventuelt efterslæb accelereres som følge af mangelfuld vedligeholdelse.
- Anlægsinvesteringer som understøtter fremtidig vækst og udvikling.

Konkret ønsker aftalepartierne, at forslaget til 10-årig investeringsplan i årene 2023-2028 skal indebære en omprioritering, der sikrer flere midler til genopretning af kommunens bygningsmasse, muliggør en gradvist stigende årlig opsparing til Klimabroen og afsætter den fornødne kommunale restfinansiering til anlæg af den nye Havnevej.

Forebyggelse – social investeringsfond

Byrådet har besluttet, at der skal udarbejdes en forebyggelsespolitik. Politikken vil være tværgående og forventes færdiggjort i 1. halvår 2019. Som anført i de overordnede målsætninger i kommunens nye vision lægger aftalepartierne i den forbindelse stor vægt på, at kommunen skal sætte tidligt ind, når det er nødvendigt - tidligt i alder og inden udfordringerne vokser sig for store. Fokus er i den forbindelse særligt på forebyggende sociale indsatser og på at forebygge sundhedsudfordringer.

Aftalepartierne er indstillet på, at arbejdet med forebyggelse også medfører en investeringstankegang, hvor værdien af indsatser nogle gang først viser sig efter en årrække.

Forebyggelses- og investeringstankegangen eksisterer også på landsplan. Som en del af satspuljeaftale for 2018 afsatte regeringen sammen med partierne bag satspuljeaftalen 50 mio. kr. til en ny social investeringsfond. Det overordnede formål med fonden er at modne og udvikle indsatser til sociale investeringsprogrammer i partnerskaber mellem kommuner, regioner, almennyttige fonde og civilsamfundsorganisationer - herunder at udbrede veldokumenterede indsatser, der går på tværs af de større velfærdsområder.

Med fonden bliver det muligt for private investorer – eksempelvis pensionsselskaber – at skyde penge i fonden, der sammen med de afsatte midler kan investeres i indsatser, som kan forebygge eller løse problemer, der går på tværs af f.eks. sundheds-, social-, beskæftigelses- og uddannelsesområdet.

Aftalepartierne ønsker at få afdækket mulighederne for Randers Kommune i den nye sociale investeringsfond og arbejdet med sociale investeringsprogrammer. Når den endelige lovgivning er på plads anmodes forvaltningen derfor om, at udarbejde et oplæg om emnet til politisk behandling. Aftalepartierne lægger i den forbindelse vægt på, at tilgangen forudsættes at være indenfor rammerne af de principper for brug af investeringsmodeller, som er fastlagt i kommunens nye økonomiske politik.

Erhverv og udvikling:

Byen til Vandet – opsparing Klimabro (40 mio. kr. i perioden 2019-2022)

Arbejdet med byudviklingsprojektet Byen til Vandet er fremme ved en skillevej. Byrådet har truffet valg om det ønskede udviklingsscenario og det hertil knyttede behov for etablering af ny infrastruktur. Aftalepartierne finder det afgørende, at arbejdet med Byen til Vandet opretholder momentum og lægger særlig vægt på vigtigheden af synlige fremskridt og fysiske forandringer.

Randers Kommune er i konkurrence med de omkringliggende kommuner og byerne langs den østjyske motorvej om nye tilflyttere og potentielle investorer. Investeringer i kommunen, øget bosætning og en infrastruktur, der kan understøtte flere tilflyttere, er en meget væsentlig nøgle til at opretholde og udvikle servicetilbud til alle kommunens borgere. Byen til Vandet er i den forbindelse en afgørende motor og drivkraft for kommunens fremtidige udvikling.

Klimabroen er afgørende for realisering af det samlede projekt. Da anlægsinvesteringen forbundet med etablering af broen er betydelige, er der brug for, at kommunen i en længere årrække sparer op til dette. Aftalepartierne er derfor enige om, at der afsættes en infrastrukturpulje på i alt 40 mio. kr. til Byen til Vandet – fordelt med 7 mio. kr. i 2019, 9 mio. kr. i 2020, 11 mio. kr. i 2021 og 13 mio. kr. i 2022. Aftalepartierne er herudover enige om, at opsparingen i infrastrukturpuljen skal fortsætte i årene 2023 og frem med en stigende opsparingsprofil.

Sammen med de allerede afsatte anlægsmidler i basisbudgettet til Byen til Vandet, indebærer det, at der samlet afsættes mere end 90 mio. kr. til projektet i budgetperioden 2019-2022.

Aftalepartierne ønsker herudover, at der i de kommende år optages en tæt dialog med staten om finansieringsmuligheder for Klimabroen – herunder mulighederne for ekstraordinær lånedispensation.

Som led i den samlede plan for realisering af Byen til Vandet er aftalepartierne endvidere enige om at igangsætte et løbende låneoptag i takt med at Randers Havns egenfinansierede anlægsinvesteringer giver kommunen automatisk låneadgang. Lån og afdrag skal øremærkes til projektet og indgå i økonomimodellen for Byen til Vandet. Aftalepartierne er samtidigt enige om, at de afsatte midler i form af opsparing i infrastrukturpuljen og lån - fratrukket afdrag – rent teknisk behandles som en kasser reservation der isoleres for sig, når kommunens frie likviditet og økonomiske styringsmål fremover opgøres.

Udvikling af Randers midtby

Med vedtagelsen af budgettet for 2018 blev der besluttet igangsat et arbejde med udvikling af en samlet strategi for Randers midtby med henblik på at belyse udviklingsmulighederne for såvel detailhandel, bygninger og byrum. Byrådet har efterfølgende bevilget 2,5 mio. kr. til arbejdet med den strategiske plan.

Der er tale om en 2-årig proces, som indeholder en bred dialog med midtbyens aktører, en række midlertidige afprøvninger af ideer, og en strategisk udviklingsplan, der er retningsgivende for, hvordan der skal arbejdes med den videre udvikling af en levende og attraktiv bymidte. I løbet af processen er det byrådets forventning, at der vil fremkomme en række ideer og tiltag, der vil kunne understøtte denne udvikling. Aftalepartierne ser positivt på at understøtte tiltag af mere blivende eller organisatorisk karakter, som udspringer af midtbyprocessen.

Den fremtidige erhvervsindsats i Randers

Den 1. januar 2019 træder en ny erhvervsfremmelov i kraft. Den lægger op til, at der skal flyttes opgaver på erhvervsserviceområdet fra lokalt til regionalt niveau. Der etableres en række nye regionale Erhvervshuse, som erstatter de nuværende Væksthuse. Opgaveflytningen får betydning for disponeringen af Randers Kommunes budget på erhvervsområdet. Kommunens tilskud til det nye Erhvervshus øges, ligesom kommunen skal bidrage finansiering til en ny fælles national erhvervsportal.

Som led i omlægningen er aftalepartierne enige om, at der fra og med 2019 kan frigøres 1,25 mio. kr. årligt fra erhvervsområdet. Midlerne indgår som generel finansiering i nærværende budgetaftale.

Aftalepartierne er herudover enige om, at der i 2019 gennemføres en overgangsordning, hvor et nærmere fastsat tilskud til Erhverv Randers finansieres via Erhvervspuljen. Der udarbejdes en særskilt sag til byrådets godkendelse herom. Når der er endelig klarhed omkring konsekvenserne af den nye erhvervsfremmelov forelægger forvaltningen herefter byrådet et konkret forslag til den fremtidige løsning af erhvervsopgaverne i Randers Kommune.

La Pampa – vingård i Sdr. Borup

En lokal iværksætter har igennem længere tid arbejdet på at etablere en vingård med tilhørende turismefaciliteter i Sdr. Borup. Hvis de planlægningsmæssige forudsætninger kan tilvejebringes, er aftalepartierne indstillet på, at projektet realiseres.

Landdistrikter:

Digital infrastruktur

Aftalepartierne finder det vigtigt, at udviklingen i den digitale infrastruktur i landdistrikterne kan fortsætte også efter 2019. Der er derfor afsat 1 mio. kr. i 2020 og 2021 til dette formål.

Miljø og teknik:

Øget vækst i Randers – fortsat prioritering af plan- og byggesagsområdet (1,5 mio. kr. i 2019 og 2020)

Der er fortsat godt gang i hjulene i Randers Kommune. Virksomhederne vokser, nye arbejdspladser skabes og ledigheden falder. Den øgede aktivitet afspejler sig i flere og flere konkrete projekter, der forudsætter planlægning, dialog og myndighedsbehandling.

Aftalepartierne glæder sig over det høje aktivitetsniveau og lægger vægt på, at kommunen kan følge med efterspørgslen. I forbindelse med tidligere års budgetforlig er der givet et midlertidigt løft til ekstra stillinger på planområdet, ligesom forvaltningen har arbejdet med at effektivisere arbejdsgangene indenfor planlægningen. Samlet er området blevet forstærket med 6 stillinger i forhold til niveauet i 2016.

Aftalepartierne ønsker at tilføre plan- og byggesagsområdet midler, så den forhøjede bemanding kan fortsætte de næste år. Der afsættes på den baggrund 1,5 mio. kr. i 2019 og 2020.

Da udviklingen i aktivitetsniveauet i kommunen påvirkes af konjunkturer og effekterne af den fortsatte effektivisering i forvaltningen endnu ikke kendes, tilføres ressourcerne ikke varigt. Frem mod budgetlægningen for 2020-2023 anmodes forvaltningen om at foretage en vurdering af forskellige løsningsmuligheder, der kan danne grundlag for en politisk stillingtagen til det varige bemandingsniveau på området.

Et løft til vejområdet (4 mio. kr. i 2019 og frem)

Randers Kommune har 1.300 km kommunale veje, som skal holdes i forsvarlig stand for at sikre fremkommeligheden for borgere og erhvervsdrivende og for at undgå dyre følgeudgifter til udbedring af veje og materiel. Analysen af vejområdet, som blev udarbejdet af COWI forud for budgettet for 2018-2021,

peger på, at vejnettet i Randers Kommune igennem en årrække er blevet vedligeholdt på et utilstrækkeligt niveau. Der er tale om et vedligeholdelsefterslæb, hvor belægningen på stadig flere veje når udover den fastlagte levetid og begynder at forfalde med dyre genopretningsudgifter til følge.

Den kommunale driftsafdeling har gennem en længere periode effektiviseret løsningen af opgaverne omkring asfaltarbejder på vejnettet og har det seneste år mere end fordoblet antallet af udbedrende asfaltopgaver. På trods af dette overstiger antallet af henvendelser om nye huller i vejene dog fortsat antallet af reparerede huller, og efterslæbet betyder, at budgettet på området løbende udhules og i et langsigtet økonomisk perspektiv ikke anvendes bedst muligt.

Aftalepartierne er derfor enige om at vejområdet skal have et varigt budgetmæssigt løft, som sammen med fortsatte effektiviseringer af opgaveløsningen, skal give mulighed for at indhente efterslæbet. Der afsættes på den baggrund yderligere 4 mio. kr. i 2019 og frem til vejvedligeholdelse.

Ny Havnevej

Med planerne for byudviklingsprojektet Byen til Vandet og den tilknyttede gradvise udflytning af Randers Havn bliver der brug for at realisere planerne om en ny Havnevej. Det samlede projekt skal give vejadgang til de nyetablerede havnearealer fra motorvej E45 via Hammelvej og Grenåvej til Ørneborgvej og herfra videre til den nye havnevej og Tronholmen. Det samlede anlægsoverslag for projektet lyder på 60 mio. kr., hvoraf Randers Havn har afsat 15 mio. kr. til finansiering af den del af vejen, som skal anlægges på havnens areal.

I kommunens budget er der foreløbigt afsat 13,9 mio. kr. til etablering af Havnevejen. Aftalepartierne er enige om, at de 31 mio. kr., som resterer af kommunens finansiering af projektet, skal reserveres i årene 2023 og 2024 i den 10-årige investeringsplan.

Den eksisterende VVM-tilladelse til havnevejsprojektet er udløbet. Aftalepartierne er derfor enige om, at VVM-tilladelsen skal fornyes i 2019, hvorefter forvaltningen i perioden 2020-2022 skal gennemføre detailprojektering og udbud af anlægsopgaverne. Udgifterne forbundet hermed finansieres af de allerede afsatte midler til projektet.

Igangsætning af anlægsarbejdet kan herefter påbegyndes i 2022 med forventet færdiggørelse i 2024. Såfremt projektet tilgodeses af statslig medfinansiering i forbindelse med udmøntning af en kommende Havnepakke III, er aftalepartierne indstillet på, at eventuel overskydende finansiering som udgangspunkt skal tilføres opsparingen til Klimabroen.

En ny infrastrukturplan

Randers Kommunes infrastrukturplan er efterhånden 10 år gammel, og der er sket meget i kommunen siden den blev udarbejdet. Realisering af det store udviklingsprojekt "Byen til Vandet" er i høj grad afhængig af, hvordan infrastrukturen i kommunen indrettes, ligesom andre store byomdannelsesprojekter vil påvirke infrastrukturen i fremtiden.

Samtidig er den nuværende infrastruktur i kommunen under pres. Allerede i dag mærkes, hvor sårbar den helt overordnede infrastruktur er med kun to vejkrydsninger af Gudenåen ved Randers. Selv mindre forstyrrelser på E45 ved Randers presser trafikken ind gennem de centrale bygader.

Aftalepartierne ønsker derfor, at der skal udarbejdes en ny infrastrukturplan. Som led i arbejdet med planen skal der sættes fokus på at kortlægge de eksisterende og fremtidige trafikale udfordringer samt identifikation af mulige løsninger herpå for de væsentligste trafikale udfordringer på det helt overordnede vejnet. En mulig forlængelse af Ringboulevarden og en ny Østforbindelse over Randers Fjord ønskes medtaget i vurderingerne, ligesom Klimabroens rolle i aflastning af Randers Bro skal indgå i arbejdet.

Aftalepartierne lægger vægt på, at nye transportformer inddrages i analyserne. Forhold omkring eventuel fremtidig letbane/BRT-system (bus rapid transit) skal herunder indgå i arbejdet som et perspektiv for aflastning og imødegåelse af stadig stigende trafikbelastning.

Aftalepartierne lægger stor vægt på, at borgere og erhvervsliv involveres i processen med udarbejdelse af den nye infrastrukturplan. Efter en indledende analyse samt første oplæg til mulige løsninger ønsker aftalepartierne at afholde en konference, hvor borgere og erhvervsliv kan få mulighed for at komme med input til planen. På baggrund heraf færdiggøres det endelige forslag til politisk behandling og offentlig høring.

Til finansiering af nødvendig ekstern hjælp til dataindsamling og analyse afsættes 0,5 mio. kr. i 2019. Udgifterne finansieres af de afsatte midler til Byen til Vandet.

Cykelstier

Aftalepartierne er enige om at fortsætte udviklingen af Randers som cykelby og cykelkommune. Cykling er et vigtigt redskab både for en grøn og bæredygtig udvikling i kommunen og for borgernes sundhed. En fortsat udvikling forudsætter udbygning og forbedring af cykelstierne. De er de seneste år opnået både statslig og lokal medfinansiering til udbygning af cykelstierne. Aftalepartierne ønsker en fortsat afsøgning af mulighederne for statslig medfinansiering og er indstillet på, at understøtte en fortsat forøget udbygning og forbedring af cykelstierne.

Naturpleje

Naturen er en vigtig del af Randers Kommunes identitet. De mange skønne naturområder – skove og enge, åerne og fjorden - er til stor glæde for kommunens borgere og en vigtig forudsætning for at skabe en attraktiv bosætningskommune med fokus på både vækst og udvikling samt muligheder for fordybelse, ro og udendørs aktiviteter. Aftalepartierne er meget opmærksomme på værdien og betydningen af disse naturområder, og på at områderne skal udvikles til glæde for alle, både dem som ønsker stilheden og naturoplevelsen og for dem, som ønsker at benytte naturen til fysiske aktiviteter.

Kommunen har siden 2007, hvor ansvaret for naturpleje blev overtaget fra Amtet, gjort en stor indsats for at forbedre naturindholdet på både kommunalt- og privatejede naturområder, herunder for eksempel naturgenopretningsprojekter i vandløb, etablering af ny natur i naturfattige områder, skovrejsning i bynære områder m.m. Aftalepartierne er meget optagede af, at naturplejeindsatsen fortsættes på et ambitiøst niveau og fortsat sker ud fra en grundlæggende tanke om at skabe øget adgang til naturen – på naturens præmisser. En fremtidssikret vækst og udvikling af kommunen er kun en succes, hvis det sker bæredygtigt og i respekt for den natur, som er så vigtig en del af Randers.

Aftalepartierne bakker op om planerne for fortsat fremme af biodiversiteten ved gennemførelse af naturplejeprojekter rettet mod følsomme naturtyper som bl.a. enge og moser, sommerfugle og padder,

konkrete indsatser i form af Naturpark Randers Fjord samt i habitatområderne ved Læsten bakker, Bjerregrav mose og Kastberg ådal og på implementering af den vedtagne friluftsstrategi med fokus på adgang til naturen og naturforståelse.

Naturindsatsen skal i videst muligt omfang styrkes ved deltagelse i EU-støttede tværkommunale samarbejder og ved at søge midler fra statslige puljer og private fonde til projekter, som har fokus på både at fremme biodiversiteten i de eksisterende naturområder, men også på den fortsatte udvidelse af adgangen til naturen til rekreative og mere fysiske aktiviteter.

Kommunale svømmehaller - rengøring (0,45 mio. kr. i 2019 og frem)

Forvaltningen har konstateret et øget behov for rengøring i de kommunale svømmehaller. Merudgiften forbundet hermed beløber sig til ca. 1,1 mio. kr. årligt. Åbningstiderne i svømmehallerne er i skoleåret 2018/2019 fastholdt uændret, idet byrådet i foråret 2018 besluttede, at det skulle undersøges, hvordan optimering af drift, bedre udnyttelse af den forfinansierede kapacitet i Water&Wellness og fremtidig vedligehold vil kunne finansiere de øgede udgifter til rengøring.

Aftalepartierne finder det nødvendigt at tilføre 450.000 kr. årligt til driften af svømmehallerne fra 2019 og frem for at sikre en fortsat hensigtsmæssig tilgængelighed for svømmeundervisning for skoleelever og fritidsbrugere i Randers Kommune. Aftalepartierne lægger vægt på at bevare de fem nuværende svømmehaller i drift, men tilslutter sig forvaltningens øvrige forslag til optimeringsmuligheder vedrørende ændrede åbningstider, som tager afsæt i en vurdering af de enkelte svømmehallers besøgstal og anvendelsesmuligheder. Der vil med budgettilførslen til området fortsat være mulighed for at gennemføre svømmestævner, svømmeskole m.v. i ferier, weekend og på helligdage, idet der i forslaget er indeholdt en pulje til ekstra rengøring i forbindelse med disse aktiviteter.

Aftalepartierne anmoder forvaltningen om at tilrettelægge den fremadrettede adgang til svømmeundervisning for skoleelever og fritidsbrugere på bedst mulig vis inden for rammerne af den udarbejdede analyse, hvorefter svømning fortsat fordeles på svømmehallerne i tilknytning til Rismølleskolen, Søndermarkskolen, Tirsdalens Skole, Nørrevangsskolen og Blicherskolen samt den kapacitet, som kommunen råder over i Water&Wellness.

Børn, familier og skoler:

Dagtilbud (i alt 45 mio. kr. i perioden 2019-2022)

Den demografiske udvikling og Børn og Skoles kapacitetsanalyse viser et stigende antal småbørn frem mod 2028. Med de foregående års faldende børnetal, er der ledig kapacitet i flere børnehaver. Aftalepartierne er på den baggrund enige om at afsætte en pulje på 2,5 mio. kr. i 2019 og 2020 til begyndende omdannelse af op imod 800 børnehavepladser til vuggestuepladser.

Udover omdannelsen af pladser, er der behov for at bygge to nye daginstitutioner med i størrelsesordenen 100 børnehavebørn og 50 vuggestuebørn på hver institution. Der afsættes 20 mio. kr. i 2020 til anlæg af den første daginstitution. Finansieringen tilvejebringes via fremrykning af ikke-disponerede midler i rammen til udbygning af folkeskoler i 2021.

Herudover ser aftalepartierne positivt på at tilvejebringe finansiering til den anden daginstitution via forventet overskud fra grundsalg på jordforsyningskontoen. Der afsættes på den baggrund 20 mio. kr. i

2022 til etablering af daginstitutionen, idet overskuddet på jordforsyningskontoen samtidigt forudsættes at kunne finansiere dette med 5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022. Aftalepartierne er herunder enige om, at et eventuelt overskud fra grundsalg i regnskabet for 2018, ligeledes vil kunne medgå som finansiering.

Såfremt det forudsatte overskud fra grundsalg de kommende år ikke fuldt ud svarer til forudsætningerne, så er aftalepartierne enige om, at der skal foretages en vurdering af mulighederne for at udskyde anlægsinvesteringen – eller tilvejebringe alternativ finansiering. Dette vurderes senest i forbindelse med budgetlægningen for 2021-2024.

Familieområdet (6 mio. kr. i 2019 samt 3 mio. kr. i 2020 og frem)

Familieområdet har igennem flere år været under pres. Der er blevet arbejdet på at løse flere store problemer samtidigt; arbejdsmiljø, socialfaglig kvalitet og efterslæb i sagsbehandlingen samt genskabelse af balance i afdelingens økonomi. Aftalepartierne hæfter sig med tilfredshed ved, at der er sket store fremskridt. Afdelingen har således i september 2017 fået en grøn smiley af Arbejdstilsynet, økonomien er væsentligt forbedret og samarbejdet med Socialstyrelsens Task Force afsluttes ved udgangen af året.

Aftalepartierne er bevidste om, at den grundlæggende forudsætning for et budget i balance og kvalitet i borgernes sagsbehandling er et velfungerende myndighedsarbejde. I den forbindelse er aftalepartierne enige om, at budgettet til sagsbehandling og administration (konto 6) på familieområdet skal sikres på et passende varigt niveau.

Området tilføres derfor flere faste ressourcer. Administrationen har i flere år været underfinansieret i forhold til den nødvendige bemanding af socialrådgivere. Politisk er dette blevet afhjulpet med tidsafgrænsede tillægsbevillinger på 6 mio. kr., svarende til cirka 12 sagsbehandlere, der bortfalder med udgangen af 2018. Som følge heraf er aftalepartierne enige om at tilføre Myndighedscentret 6 mio. kr. i 2019, så det styrkede bemandingsniveau kan bevares. Aftalepartierne forventer hermed, at den positive udvikling indenfor såvel afdelingens arbejdsmiljø, den socialfaglige kvalitet og den økonomisk genopretning kan fastholdes.

Aftalepartierne afsætter herudover 3 mio. kr. årligt fra 2020 og frem til Myndighedscenteret. Familieområdet anmodes samtidigt om at effektivisere indsatserne på konto 5, så der kan ske en varig overflytning af budget herfra til myndighedsområdet. Aftalepartierne er i forlængelse heraf enige om, at spørgsmålet om det permanente bemandingsniveau på myndighedsområdet igen kan behandles i forbindelse med de politiske drøftelser om budgettet for 2020-2023.

Familieområdet har på grund af de nævnte vanskeligheder med budgetoverskridelser i perioden 2015 og frem oparbejdet en betydelig gæld til kommunekassen. I forbindelse med regnskabet for 2017 blev gælden nedskrevet med 10 mio. kr. Herudover er der i budgettet afsat 10 mio. kr. i 2019 til yderligere nedskrivning og medfinansiering af en mulig samlet gældssanering af afdelingen. Aftalepartierne er enige om, at spørgsmålet om eventuel gældssanering af familieområdet afventer, at området er i fuld økonomisk balance og ikke oparbejder yderligere gæld.

Folkeskolen (1,375 mio. kr. i 2019 og 2020)

Aftalepartierne er enige om, at vi i Randers Kommune har nogle rigtig gode folkeskoler, der er dygtige til at mindske betydningen af social baggrund i forhold til elevernes resultater, og som hver dag arbejder for at realisere målsætningen om, at alle elever skal blive så dygtige, som de kan.

Med henblik på at understøtte dette, er aftalepartierne enige om at afsætte 1,375 mio. kr. i 2019 og 2020 til styrkelse af skolernes budgetter til køb af undervisningsmaterialer.

Det gælder også for elever med forskellige udfordringer. Specialundervisningsområdet har dog de seneste år oplevet et øget pres og flere visitationer til specialpædagogisk indsats. Udviklingen medfører at stadig flere ressourcer flyttes fra almen- til specialområdet, hvilket svækker mulighederne for at inkludere flest mulige elever i almenundervisningen.

Aftalepartierne fastholder retningen i tidligere års budgetforlig om at udgiftsvæksten ikke må ske på bekostning af en svækkelse af almenundervisningen. Derfor skal en eventuel fortsat stigning i antallet af elever med behov for en specialpædagogisk undervisning imødegås med øget omkostningsbevidsthed, effektiviseringer og digitalisering af undervisningen. Aftalepartierne lægger herunder stor vægt på at indsatsen på specialundervisningsområdet er fagligt forsvarlig og tilgodeser elevernes behov bedst muligt.

Aftalepartierne er i den forbindelse endvidere enige om, at der skal gennemføres en analyse af økonomien på skoleområdet. Analysen skal belyse hvordan midlerne anvendes og hvordan der prioriteres mellem skoleområdets forskellige elementer. Som led i analysen skal der gennemføres sammenligning af nøgletal og erfaringer fra andre kommuner med henblik på at identificere mulige delområder, hvor opgaveløsningen potentielt kan forbedres. Sigtet skal herunder være, at pege på initiativer, der kan medvirke til at sikre økonomisk balance og en mere effektiv skoledrift.

Herudover skal analysen vurdere økonomistyringen på området og samspillet herom mellem det centrale forvaltningsniveau og de enkelte aftaleenheder. Formålet skal her være, at pege på mulige forbedringer af interne processer og systemunderstøttelsen, der kan medvirke til at aftaleenhederne gives de bedst mulige vilkår for den daglige økonomistyring samtidigt med at overblikket over udviklingen i den samlede økonomi styrkes.

Den nærmere organisering af analysearbejdet – herunder eventuelt behov for ekstern konsulenthjælp - fastlægges af direktionen. Analysen færdiggøres med henblik på, at den kan fremsendes til byrådet og anvendes i arbejdet med skoleområdets tildelingsmodel. Analysen fremsendes til byrådet senest sammen med basisbudgettet for 2020-2023.

Sundhed, Kultur og Fritid:

Indsats for overvægtige børn (0,1 mio. kr. i 2019 og 2020)

Sundhedsplejen har siden 2014-17 været en del af et projekt for moderat og svært overvægtige børn. Tilbuddet som blev forlænget til 2018 viser gode resultater og har på grund af den store efterspørgsel en ventetid på 6-7 måneder. Aftalepartierne ønsker at projektet kan fortsætte og afsætter derfor 0,1 mio. kr. i hvert af årene 2019 og 2020.

Psykologhjælp for 20-25 årige (0,5 mio. kr. i 2019 og 2020)

Aftalepartierne er enige om at igangsætte et forsøg med gratis psykologhjælp til 20-25 årige. Målgruppen er primært unge med let til moderat depression og angst. Der afsættes 0,5 mio. kr. til projektet i 2019 og 2020. Forvaltningen udarbejder et oplæg til nærmere konkretisering af forsøget indenfor den økonomiske ramme.

Tandpleje til udsatte (0,1 mio. kr. i 2019 og 2020)

Siden 2011 har der via frivillige kræfter været et tilbud om vederlagsfri tandbehandling til særligt socialt udsatte borgere. I 2015 indgik Randers kommune en partnerskabsaftale med den sundhedssociale forening "Børsterne", hvor frivillige tilbyder de mest udsatte borgere tandbehandling.

Aftalepartierne ønsker at understøtte det frivillige arbejde og forbedre mulighederne for at udsatte borgere kan få tandpleje. Der afsættes derfor 0,1 mio. kr. yderligere til formålet i 2019 og 2020.

Kulturhusvision

Kulturhuset i Randers er enestående med tre store institutioner under samme tag. Huset placering tæt ved vandet og midt i byen understøtter den udvikling aftalepartierne gerne ser for Randers midtby og kommunen som helhed.

I forbindelse med budgettet for 2018 blev der afsat 0,5 mio. kr. til kvalificering af Kulturhusvision 2020 – en vision, der på et overordnet plan beskriver hvilke potentialer, der ligger i en revitalisering af Kulturhuset via en ud- og ombygning af det samlede kulturhuskompleks.

Resultatet af arbejdet er afrapporteret som en del af budgetmaterialet i form af en rapport, der beskriver mulighederne for ombygning af Kulturhusets nuværende rammer. Aftalepartierne er enige om, at rapporten udgør et godt og inspirerende grundlag for videre overvejelser om Kulturhusets fremtid. Ønskerne til ombygning estimeres dog i rapporten til en samlet udgift i størrelsesordenen 136 – 161 mio. kr. Aftalepartierne ser ikke mulighed for, at der kan prioriteres midler i den størrelsesorden til projektet i dette års budget, men er enige om at ekstern finansiering skal afsøges.

Dronningborghallen (10 mio. kr. i 2022)

I forbindelse med budgetmaterialet er der afrapporteret på mulighederne for at etablere et nyt idrætscenter i Dronningborg, som erstatning for den nuværende Dronningborghal. Aftalepartierne er enige om, at kommunen på nuværende tidspunkt ikke har økonomisk råderum til at realisere et af de beskrevne scenarier. Aftalepartierne er dog også enige om, at der skal findes en løsning, idet den eksisterende hal bygningsmæssigt kun har begrænset levetid.

Frem mod budgetlægningen for 2020-2023 anmodes forvaltningen derfor om at udarbejde et supplerende forslag til et billigere men fortsat tidssvarende projekt. Aftalepartierne er samtidig enige om, at påbegynde reservation af midler til et kommende projekt og afsætter derfor 10 mio. kr. hertil i 2022.

Randers Regnskov (0,5 mio. kr. i 2019 og 1,0 mio. kr. i 2020 og frem)

Randers Regnskov har gennem de sidste 22 år været byens største turistattraktion og et stærkt aktiv for såvel byen som kommunen som helhed. Igennem årene har samarbejdet været tæt. De seneste 5-6 år har der blandt andet været samarbejdet i forhold til biodiversitet og oplevelsesøkonomi – de seneste to år

intensiveret omkring bl.a. naturpleje, by- og erhvervsudvikling samt forskning og formidling. I forbindelse med aktiv skoletjeneste får Randers Regnskov blandt andet besøg af mere end 10.000 elever årligt.

De mange udviklingsaktiviteter som Randers Regnskov indgår i forudsætter en sund økonomi, der også er i stand til at modstå udsving i besøgstillene imellem sæsonerne.

Aftalepartierne ønsker på den baggrund, at øge kommunens tilskud til udvikling i Randers Regnskov med 0,5 mio. kr. i 2019 stigende til 1 mio. kr. i 2020 og frem.

Von Hatten

Latinerkvarteret i Randers, med Von Hatten som et af Danmarks mest spændende spillesteder, skal bevares. Der er på flere måder arbejdet med at sikre bygningen hvor spillestedet fungerer. Frem mod budgetlægningen for 2020-2023 ønsker aftalepartierne, at forvaltningen arbejder videre med forslag til mulige løsninger for sikring af huset og spillestedet.

FLODbadet

Aftalepartierne ser meget positivt på mulighederne for at understøtte etableringen af det flodbad, som projektgruppen drevet af frivillige kræfter har udarbejdet i dialog med eksterne fonde.

Aftalepartierne ser rigtig gode perspektiver i at etablere et flodbad i området, hvor åen møder fjorden. Det vil være en god trædesten til at skabe attraktive opholdsområder, liv og aktivitet og kobling mellem byen og vandet. Når visionerne bag Byen til Vandet og klimabåndet realiseres over de kommende år, vil der være stort fokus på at sammentænke klimasikring og byudvikling med etableringen af rekreative miljøer og samlingspunkter på kanten mellem by og vand. Flodbadet ville kunne være et markant vartegn og en måde for byens indbyggere til at indtage den nye bydel på de nuværende havnearealer på.

Placeringen og udformningen af flodbadet skal fastlægges som led i udviklingsplanen for Byen til Vandet. Placeringen skal være hensigtsmæssig og i overensstemmelse med Planlovens regler om rekreative miljøer i relation til eksisterende virksomheder og øvrige støjkilder – herunder hensyn til havnens og virksomhedernes fortsatte anvendelse af havnearealerne i en eventuel overgangsperiode. Med disse forudsætninger opfyldt er aftalepartierne indstillet på, at der fra de afsatte midler til Byen til Vandet kan reserveres midler til driften af anlægget.

Sammen med afrapporteringen på udviklingsplanen for Byen til Vandet – og efter dialog med den frivillige projektgruppe – bedes forvaltningen udarbejde et beslutningsoplæg til byrådet, som nærmere konkretiserer mulighederne for realisering af projektet, herunder udgifterne forbundet med drift og vedligehold af anlægget.

Omsorgsområdet:

Omsorgsområdet (5 mio. kr. i 2019)

Som en del af budgetmaterialet er der afrapporteret på en budgetanalyse af omsorgsområdet. Analysen og dens anbefalinger er udarbejdet med henblik på at understøtte den langsigtede økonomiske balance på området. Aftalepartierne er enige om, at de mulige initiativer, som er identificeret i analysen, kan anvendes

af omsorgsudvalget som et bruttokatalog til brug for den løbende prioritering og sikring af udvalgets budgetoverholdelse de kommende år.

Aftalepartierne er samtidigt enige om, at omsorgsområdet kan gennemføre de forslag i områdets økonomiske handleplan fra foråret 2018, som byrådet besluttede udskudt til budgetdrøftelserne – det drejer sig om støttestrømper, egenbetaling for mad på træningshøjskolen, nedlæggelse af stillinger vedr. træningscentre samt reduktion af distriktssygeplejen.

Endelig er aftalepartierne enige om, at omsorgsområdet skal kompenseres for tidsforskydningen i arbejdet med den økonomiske handleplan. Der afsættes på den baggrund 5 mio. kr. i 2019, der kan udmøntes i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2018 til nedskrivning af omsorgsområdets underskud.

Social- og beskæftigelsesområdet:

Nyt autismitilbud i Langå (anlæg 3 mio. kr. samt drift på 2,5 mio. kr. i 2021 og 5 mio. kr. i 2022 og frem)

Randers Kommune har gennem de senere år oplevet en stigning i voksne borgere med autisme, der har brug for et botilbud. Aftaleparterne vil derfor udnytte de eksisterende bygninger på Bredgade i Langå til at etablere et nyt botilbud til voksne autister. Tilbuddet vil få op til 17 pladser. Heraf vil 11 pladser være nye og forbeholdt Randers borgere, mens op til 6 pladser forudsættes solgt til andre kommuner eller anvendt til Randers-borgere, der ønsker at vende tilbage til Randers efter ophold på pladser udenfor kommunen.

Aftalepartierne afsætter i 2020 og 2021 en anlægsbevilling på 1,5 mio. kr. i hvert år til etableringen af tilbuddet. Der indfries samtidigt i forbindelse med anlægsprojektet gæld i boligerne for ca. 5,5 mio. kr.

Aftalepartierne afsætter herudover en driftsbevilling til tilbuddet i 2021 på 2,5 mio. kr. stigende til 5,0 mio. kr. i 2022 og frem. Samtidigt overføres 1 mio. kr. årligt fra omsorgsområdet til socialområdet, der hidtil har været afsat til afdrag på gælden i boligerne. Beløbet anvendes til afvikling af den resterende gæld og forbliver herefter på socialområdet.

Omlægning af aktiveringsindsatsen

Folketinget har besluttet at omlægge finansieringen af beskæftigelsesindsatsen i kommunerne og samtidig omlægge beskæftigelsesindsatsen fra vejledning og opkvalificering til et øget fokus på primært virksomhedspraktik. Dette indebærer at udgifterne til indsatsen på beskæftigelsesområdet i Randers Kommune i 2019 skal reduceres med 15 mio. kr. stigende til ca. 17,5 mio. kr. i 2020 og frem.

Aftaleparterne er enige om at tilslutte sig de besparelsesforslag på beskæftigelsesområdet som er lagt ind i basisbudgettet. Dog med den undtagelse, at forslaget vedrørende hjemtagelse af tilbud ved CBR til Jobcenteret (forslag nr. 8 i kataloget udsendt med basisbudgettet) ændres. Indsatsen skal fortsat finde sted på CBR, som så til gengæld selv skal realisere besparelsen på 1,4 mio. kr. ved fremover at levere ydelsen til den pris, som Jobcenteret selv ville kunne løse opgaven til.

Reduktion af udgifter på flygtningeområdet

Aftalepartierne lægger vægt på at udgifterne på integrationsområdet reduceres i takt med det faldende antal flygtninge som Randers Kommune modtager. Samtidig omlægges indsatsen for unge flygtninge ved at styrke fokus på direkte beskæftigelsesrettede tiltag. Herved reduceres udgifterne til indsatsen med 2,5 mio. kr., som er indeholdt i udmøntningen af besparelsesforslagene på kommunens aktiveringsindsats.

Aftalepartierne er herudover enige om, at der gennemføres en rammebesparelse på integrationsområdet på 1 mio. kr. i 2019 og frem. Reduktionen gennemføres på udgifter til modtagelse af flygtninge, drift af sprogskolen og aktivering.

Refusion – særligt dyre enkeltsager

Staten kompenserer kommunerne for særligt dyre enkeltsager på det sociale område, så disse ikke risikerer at vælte kommunernes økonomi. Aftalepartierne er enige om, at området fremover håndteres økonomimæssigt som kommunens øvrige serviceområder – det vil sige, at refusionsindtægterne gøres til en del af fagområdernes økonomi og skal holdes her indenfor. På den måde sikres, at en stigning i indtægterne som følge af flere særligt dyre sager rent faktisk tilfalder de områder, der har stigende udgifter. Og omvendt ved færre dyre enkeltsager.

Den interne fordeling af indtægterne sker i henhold til det oplæg som forvaltningen har udsendt som en del af budgetmaterialet. Budgetlægningen på området vil – som hidtil – ske ud fra KL's skøn over udviklingen i indtægterne på landsplan fra den centrale refusionsordning. Aftalepartierne er enige om, at ordningen og økonomistyringen af området evalueres i forbindelse med budgetlægningen for 2021-24.

Socialområdet – økonomi i balance

Socialområdet har til og med 2017 oparbejdet et betydeligt underskud. I foråret 2018 blev der derfor udarbejdet en handleplan, der skulle sikre balance i områdets økonomi og en tilbagebetaling af gælden til kommunkassen (jf. Randersmodellen) indenfor en kort årrække.

Med de initiativer, som er foretaget, forventer socialområdet på nuværende tidspunkt balance i 2018 og oparbejder derfor ikke yderligere gæld. Dele af den økonomiske handleplan blev dog af byrådet besluttet udskudt til drøftelserne om budgettet for 2019-2022. Bortset fra forslaget om Bifrost, er aftalepartierne enige om, at socialområdet kan gennemføre de henviste forslag, som vil muliggøre en afvikling af områdets gæld.

Det drejer sig konkret om gennemførelse af følgende forslag, der samlet set medfører mulighed for at afdrage på gælden til kommunkassen med 3,5 mio. kr. årligt:

- Forstærket fokus på at få flere borgere i skånejob
- Frivillighed og faste tilskud til foreninger og organisationer
- Specialundervisning for voksne
- Samling af aktiviteter i Psykiatriens Hus
- Tilretning af kvalitetsstandard for aflastning

Med udmøntningen af forslagene, den økonomiske effekt af de initiativer i handleplanen, som blev vedtaget på byrådsmødet den 23. april 2018 samt det forventede regnskab for perioden 2018-2020, forventes socialområdets gæld nedbragt med 17 mio. kr. ved udgangen af 2020. Fuld gældsafvikling forventes opnået i løbet af 2021.

Tværgående og administration:

Videotransmission fra byrådsmøderne (0,225 mio. kr. i 2019)

Aftalepartierne lægger stor vægt på en åben, inddragende og demokratisk debat. Med henblik på at understøtte denne – og forbedre mulighederne for at følge debatterne i byrådet – er aftalepartierne enige om, at der i 2019 skal indføres videotransmission af byrådsmøderne. Der afsættes 0,225 mio. kr. til etableringsomkostninger i 2019. Driftsudgifterne forudsættes afholdt indenfor stabenes eksisterende økonomiske ramme.

Whistleblower-ordningen

Byrådet besluttede i 2014 at indføre en whistleblowerordning i Randers Kommune. Ordningen blev etableret og åbnet for anmeldelser i oktober 2014. Der har indtil nu været meget få anmeldelser til whistleblowerordningen. Byrådet besluttede derfor i maj 2018 at indberetningssiden skulle flyttes fra intranettet til randers.dk og at der derudover skulle udsendes en orientering til ledere og medarbejderrepræsentanter, ligesom der udarbejdes en folder til arbejdspladserne.

Aftalepartierne ønsker at ordningen evalueres igen i forbindelse med drøftelserne om budgettet for 2020-2023.

Effektiviserings-/besparelseskraft i 2019 – proces for udmøntning

Aftalepartierne er enige om at gennemføre de forudsatte effektiviserings-/besparelseskraft i basisbudgettet på 0,5% i 2019. Reduktionerne fordeles herunder på de enkelte fagudvalg som beskrevet i basisbudgettet. Fagudvalgene har herefter ansvaret for at udmønte reduktionerne, idet processen med udarbejdelse af forslag til udmøntning og forelæggelse for byrådet til endelig godkendelse er nærmere beskrevet i vedlagte bilag.

Aftalepartierne er i den forbindelse enige om at fritage skoleområdet for et krav på 2,6 mio. kr. vedrørende skoleåret 2018/2019.

Såfremt der i fagudvalgene er behov for at gennemføre initiativer med henblik på at sikre budgetoverholdelse i 2019 – herunder reduktion i enkeltområdets udgiftsniveau ved indgangen til budgetåret 2019 - så forudsætter aftalepartierne, at yderligere tiltag i videst muligt omfang medtages i den proces som gennemføres nu.

Demografiregulering af de store serviceområder

På baggrund af den udarbejdede analyse af kommunens demografimodeller, er aftalepartierne enige om, at de beregnede demografibeløb i modellerne fortsat skal indarbejdes automatisk i forbindelse med forvaltningens udarbejdelse af forslag til basisbudget. Beløbene skal dog placeres på en central konto og udmøntes herfra til de respektive fagområder i forbindelse med de politiske drøftelser om budgettet.

Aftalepartierne er herudover enige om, at demografimodellerne fremover skal underkastes et grundigere servicetjek én gang i hver byrådsperiode – i forbindelse med den første budgetlægning i byrådsperioden.

Endelig er aftalepartierne enige om, at de øvrige mindre justeringer af demografimodellerne, som anbefales i analysen, indarbejdes i de kommende demografimodeller fra og med budgetlægningen for 2020-2023.

Efterregulering af socialområdet demografimodel

Aftalepartierne er enige om, at demografimodellen på socialområdet udvides, så der også foretages efterregulering på dette område. Efterreguleringen foretages – som beskrevet i analysen – ud fra udviklingen på landsplan, og der reguleres med 50% af forskellen til landsplan. Udgangspunktet for den nye efterregulering er regnskab 2017, og efterreguleringen foretages første gang for regnskabsåret 2018. Beregningen vil kunne foretages medio 2019 når regnskabstallene på landsplan for 2018 foreligger. Aftalepartierne er endvidere enige om, at efterreguleringsmodellen på området evalueres efter to efterreguleringsperioder – det vil sige som led i budgetlægningen for 2021-2024

Opdatering af enhedsbeløb i omsorgsområdets demografimodel

Aftalepartierne er enige om, at modellen på omsorgsområdet ændres, så de beregnede enhedsbeløb årligt opdateres svarende til de enhedsbeløb der anvendes af Økonomi- og Indenrigsministeriet i den kommunale udligning. Hermed sikres symmetri mellem kommunens udgiftsside og indtægtsside.

Ændringen betyder at enhedsbeløbene for de mest plejkrævende ældre (aldersgruppen +85-årige) sættes op med ca. 5.400 kr. pr. borger. Samtidigt sættes enhedsbeløbene for de 75-84 årige ned med ca. 13.500 kr. pr. borger. Konsekvensen i 2019 annulleres. Netto betyder opdateringen herefter, at den demografiregulering, der er indarbejdet i basisbudgettet vedrørende omsorgsområdet, ændres med 10,3 mio. kr. i 2020, 15,6 mio. kr. i 2021 og 20,4 mio. kr. i 2022.

FINANSIERING, STYRING OG OMPRIORITERING

Tilførsel af midler som følge af finanslov 2019

Såfremt de igangværende forhandlinger om finansloven for 2019 betyder tilførsel af midler til kommunen, er aftalepartierne enige om, at konkret udmøntning af disse skal aftales nærmere i kredsen af aftalepartier.

Sænkning af dækningsafgiften sættes i bero

Aftalepartierne er enige om, at den tidligere besluttede sænkning af dækningsafgiften sættes i bero. Provenuet som følge heraf øremærkes til investeringer i infrastruktur – konkret i form af medfinansiering af opsparingen til Klimabroen.

Forudsætninger omkring indtægtssiden

Den tidligere varslede omlægning af det kommunale udligningssystem er blevet udskudt til efter et folketingsvalg. Aftalepartierne vurderer derfor, at en udligningsreform tidligst kan få virkning fra og med budgetåret 2022. Der kan i den forbindelse også ske en ændring af finansieringsmodellen for udgifter til forsikrede ledige – det såkaldte beskæftigelsestilskud. Begge elementer kan omfordele betydelig beløb kommunerne imellem.

I 2019 har kommunerne igen fået tildelt et 1-årigt finansieringstilskud. Tilskuddet udgør ca. 90 mio. kr. i Randers Kommunes budget. Usikkerheden om de kommende ændringer af udligningssystemet vil give kommunen et tilsvarende provenu, er en væsentlig hæmsko for en langsigtet økonomisk planlægning.

Forligspartierne har fundet det vigtigt at aftale et budget, der balancerer behovene for forbedringer og nødvendige investeringer samtidig med, at der bliver taget højde for usikkerheden om kommunens økonomi i overslagsårene.

En lang række af landets kommuner er afhængige af en videreførelse af det 1-årige finansieringstilskud og har budgetteret med dette for at opnå balance i økonomien. Frem til en reform træder i kraft, forventer aftalepartierne derfor, at størrelsen af finansieringstilskuddet vil forblive uændret. Tilsvarende forventes det, at kommunen fortsat vil få en gevinst på beskæftigelsestilskuddet indtil finansieringsmodellen for forsikrede ledige eventuelt ændres i forbindelse med en reform.

Der indarbejdes på den baggrund en forudsætning om øgede indtægter fra finansieringstilskuddet på 45 mio. kr. i 2020 og 2021, så der samlet set budgetteres med et tilskud på 90 mio. kr. i disse år. Tilsvarende indarbejdes der en forudsætning om en gevinst fra beskæftigelsestilskuddet på 33,5 mio. kr. i årene 2020 og 2021.

Låntagning - fortsat nedbringelse af gæld

Økonomi- og Indenrigsministeriet har givet mulighed for øget låntagning i Randers Kommune. Der var i basisbudgettet for 2018 forudsat dispensationer på i alt 17 mio. kr. Med ministeriets udmelding for 2019, har kommunen modtaget dispensation for låntagning for i alt 31 mio. kr. Aftalepartierne er enige om, at lånedispensationerne udnyttes fuldt ud og indgår som generel finansiering af nærværende budgetaftale. Den øgede låntagning skal ses i sammenhæng med de afsatte anlægsmidler til nye daginstitutioner.

Aftalepartierne konstaterer at Randers Kommune fortsat (netto) nedbringer gælden.

Udmøntning af anlægsreserve og udskydelse af anlægsudgifter

I forbindelse med budgetproceduren for budget 2019-2022 blev det besluttet at indarbejde en anlægsreserve, som sikrer et anlægsniveau på 150 mio. kr. i 2021. I basisbudgettet udgør anlægsreserven 5,7 mio. kr., der med denne aftale udmøntes til finansiering af den samlede budgetaftale.

Med henblik på at overholde målsætningen om balance på det skattefinansierede område, er aftalepartierne enige om, at der i budgettet skal gennemføres udskydelse af anlægsudgifter fra 2019 til 2020, der i størst mulig grad kan sikre dette. Forvaltningen foretager en gennemgang af mulighederne herfor og udmønter udskydelsen i forbindelse med den første budgetopfølgning i 2019.

Borgmesteren

For Socialdemokratiets byrådsgruppe

For Venstres byrådsgruppe

For Dansk Folkepartis byrådsgruppe

For Det Konservative Folkepartis byrådsgruppe

Bilag: Procesplan for udmøntning af effektiviseringskrav i budgettet for 2019

I budgetaftalen for 2019-2022 indgår et årligt effektiviseringskrav på 20 mio. kr. – svarende til ca. ½ pct. af de kommunale serviceudgifter. I henhold til aftalen fordeles effektiviseringskravet i 2019 på de enkelte fagudvalg og bevillingsområder, som efterfølgende er ansvarlige for den konkrete udmøntning og implementering af effektiviseringskravet.

Af nedenstående tabel fremgår fordelingen af effektiviseringskravet for 2019 fordelt på udvalg og bevillingsområder:

2019-priser, 1000 kr.	
<i>Økonomiudvalget</i>	-2.292
1.1 Administration	-2.191
1.2 Politisk organisation	-101
<i>Børn og familieudvalget</i>	-2.750
2.3 Børn	-1.973
2.4 Familie	-777
<i>Beskæftigelsesudvalget</i>	-162
3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser	-162
<i>Socialudvalget</i>	-2.614
4.1 Forebyggende foranstaltninger	-325
4.2 Tilbud til voksne med særlige behov	-2.289
<i>Miljø og teknikudvalget</i>	-1.630
5.1 M&T - Skattefinansieret	-1.630
<i>Sundhed, Idræts og kulturudvalget</i>	-1.424
6.1 Kultur og Fritid	-866
6.2 Sundhed	-558
<i>Omsorgsudvalget</i>	-4.402
7.2 Omsorg	-4.402
<i>Landdistriktsudvalget</i>	-24
8.1 Landdistrikt	-24
<i>Skole- og uddannelsesudvalget</i>	-4.622
9.1 Skole*	-4.463
9.4 Familie	-159
<i>Udviklingsudvalget</i>	-81
10.1 Udvikling	-81
I alt	-20.000

*I 2019 sker der fradrag i kravet på skoleområdet med 2,6 mio. kr., så implementering kan ske med virkning fra skoleåret 2019/2020. Fra og med budgetåret 2020 slår kravet igennem med helårseffekt.

Nedenfor er skitseret den proces- og tidsplan, som aftalepartierne er enige om at lægge til grund for den videre konkrete udmøntning. Aftalepartierne lægger særlig vægt på, at fagudvalgene har det fulde ansvar for udmøntningen. Udvalgenes budgetter vil derfor blive nedjusteret med effektiviseringskravet i forbindelse med udmeldingen af 2019-budgetterne.

Det er herefter udvalgets rolle at vedtage forslag, som dækker udvalgets samlede effektiviseringskrav i 2019, inden forslagene forelægges for økonomiudvalget og byrådet til endelig godkendelse. Forslagene skal endvidere omfatte de tiltag/opbrensningsinitiativer, som på nuværende tidspunkt vurderes nødvendige af hensyn til at sikre samlet budgetoverholdelse i 2019. Udvalgene kan herunder helt eller delvist udarbejde

konkrete forslag til udmøntning eller alternativt foreslå kravet udmøntet som en generel reduktion af fagområdernes budgetter.

Tidspunkt	Aktivitet
Uge 39-41	Forvaltningen udarbejder forslag til udmøntning af udvalgets effektiviserings- og besparelseskrav*
2. - 25. oktober	Forvaltningens forslag behandles i fagudvalgene – godkendelse til udsendelse i høring
Mellem fagudvalgsmøderne	Gennemførelse af høring og medarbejderinddragelse på de respektive fagområder. Fastlæggelse af eventuelt behov for ekstraordinært møde i Hovedudvalget aftales mellem ledelsen og medarbejdersiden.
6. - 26. november	Endelig godkendelse af forslag i fagudvalgene
3. december	Økonomiudvalget behandler de samlede forslag til udmøntning
10. december	Byrådet behandler de samlede forslag og træffer beslutning om udmøntning.

*Forvaltningens forslag skal indeholde de samlede krav, som vurderes nødvendige i forhold til at sikre budgetoverholdelse i 2019.

Oversigter

2019-2022

Hovedoversigt

Sammendrag

Bevillingsoversigt

Tværgående artsoversigt

Investeringsoversigt

HOVEDOVERSIGT

1.000 kr.	Budget 2019 - 2019-PL		Overslagsår					
			2020		2021		2022	
	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt
A. DRIFTSVIRKSOMHED								
00 Byudvikling, bolig og miljø	195.701	-124.754	193.977	-124.854	192.602	-124.855	191.711	-124.855
Heraf refusion	0	-154	0	-154	0	-154	0	-154
01 Forsyningsvirksomhed	94.346	-100.340	100.340	-100.340	100.340	-100.340	100.340	-100.340
02 Trafik og infrastruktur	169.419	-19.798	167.789	-19.798	165.858	-19.648	163.649	-19.648
03 Undervisning og kultur	1.234.557	-121.646	1.226.278	-120.746	1.220.670	-118.504	1.215.108	-118.504
Heraf refusion	0	-6.954	0	-6.054	0	-6.054	0	-6.054
04 Sundhedsområdet	515.421	-3.688	511.695	-3.688	512.470	-3.688	513.612	-3.688
05 Sociale opgaver og beskæftigelse	4.518.414	-937.317	4.341.049	-712.132	4.375.766	-707.850	4.409.726	-696.977
Heraf refusion	0	-488.288	0	-313.878	0	-311.600	0	-302.393
06 Fællesudgifter og Administration	649.681	-16.746	624.920	-18.109	624.720	-18.632	618.795	-19.155
Heraf refusion	0	0	0	0	0	0	0	0
A. DRIFTSVIRKSOMHED I ALT	7.377.538	-1.324.290	7.166.046	-1.099.667	7.192.425	-1.093.517	7.212.941	-1.083.167
HERAF REFUSION	0	-495.397	0	-320.087	0	-317.809	0	-308.601
B. ANLÆGSVIRKSOMHED								
00 Byudvikling, bolig og miljø	79.325	-54.855	85.440	-37.623	40.986	-42.408	51.516	-34.405
01 Forsyningsvirksomhed mv.	0	0	0	0	0	0	0	0
02 Trafik og infrastruktur	14.716	-6.581	21.481	-4.677	7.300	-1.270	6.700	-970
03 Undervisning og kultur	65.521	0	47.532	0	49.764	0	71.175	0
04 Sundhedsområdet	0	0	0	0	0	0	0	0
05 Social og sundhedsvæsen	31.731	0	47.602	0	20.021	0	38.521	0
06 Administration mv.	41.697	-1.800	18.664	-610	18.261	0	17.263	-1.220
B. ANLÆGSVIRKSOMHED I ALT	232.991	-63.236	220.718	-42.910	136.333	-43.678	185.175	-36.595
PRIS-/LØNSTIGNINGER 00-06			172.648	-27.313	331.117	-52.080	498.802	-76.495
C. RENTER	26.027	-3.141	26.505	-4.026	25.343	-5.160	24.119	-4.132
D. FINANSFORSKYDNINGER								
08.22 Forskydninger i likvide aktiver	8.680	0	-26.316	0	40.843	0	-143.859	0
08.25-52 Øvrige finansforskydninger	-47.438	0	-64.169	0	-68.138	0	-28.430	0
D. FINANSFORSKYDNINGER I ALT	-38.758	0	-90.485	0	-27.295	0	-172.289	0
E. AFDRAG PÅ LÅN	117.334	0	110.593	0	119.558	0	117.546	0
A+B+C+D+E og P/L stigning	7.715.132	-1.390.667	7.606.024	-1.173.916	7.777.481	-1.194.435	7.866.294	-1.200.389
F. FINANSIERING								
08.22 Forbrug af likvide aktiver								
07.62 Tilskud og udligning	18.161	-1.956.036	14.572	-1.966.576	14.842	-1.978.847	15.119	-1.925.122
07.65 Refusion af købsmoms	0	0	0	0	0	0	0	0
07.68 Skatter	3.948	-4.317.638	4.062	-4.435.866	4.171	-4.576.013	4.278	-4.713.281
08.55 Optagelse af lån	0	-72.900	0	-48.300	0	-47.200	0	-46.900
F. FINANSIERING I ALT	22.109	-6.346.574	18.634	-6.450.743	19.014	-6.602.060	19.397	-6.685.303
BALANCE	7.737.241	-7.737.241	7.624.659	-7.624.659	7.796.495	-7.796.495	7.885.692	-7.885.692

Sammendrag

1000 kr.	2019		2020		2021		2022	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
A. Driftsvirksomhed (incl. refusion)								
22 Jordforsyning	394	-1.650	394	-1.650	395	-1.650	395	-1.650
25 Faste ejendomme	119.557	-100.432	118.699	-100.532	118.052	-100.532	118.027	-100.532
28 Fritidsområder	12.964	-694	12.964	-694	12.964	-694	12.964	-694
32 Fritidsfaciliteter	17.162	-1.972	16.297	-1.972	15.431	-1.972	14.566	-1.972
35 Kirkegårde	9.917	-9.917	9.917	-9.917	9.917	-9.917	9.917	-9.917
38 Naturbeskyttelse	4.077	-449	4.077	-449	4.214	-449	4.214	-449
48 Vandløbsvæsen	2.963	-122	2.963	-122	2.963	-122	2.963	-122
52 Miljøbeskyttelse m.v.	2.918	-482	2.918	-482	2.918	-482	2.918	-482
55 Diverse udgifter og indtægter	7.287	-8.882	7.287	-8.882	7.287	-8.882	7.287	-8.882
58 Redningsberedskab	18.461	0	18.461	0	18.461	0	18.461	0
Refusion i alt	0	-154	0	-154	0	-154	0	-154
Hovedkonto 0 i alt	195.701	-124.754	193.977	-124.854	192.602	-124.855	191.711	-124.855
38 Affaldshåndtering	94.346	-100.340	100.340	-100.340	100.340	-100.340	100.340	-100.340
Hovedkonto 1 i alt	94.346	-100.340	100.340	-100.340	100.340	-100.340	100.340	-100.340
22 Fælles funktioner	4.057	-11.940	4.057	-11.940	4.057	-11.940	3.478	-11.940
28 Kommunale veje	80.500	-1.517	78.870	-1.517	77.240	-1.517	75.610	-1.517
32 Kollektiv trafik	84.151	-5.288	84.151	-5.288	83.849	-5.138	83.849	-5.138
35 Havne	711	-1.053	711	-1.053	711	-1.053	711	-1.053
Hovedkonto 2 i alt	169.419	-19.798	167.789	-19.798	165.858	-19.648	163.649	-19.648
01 Folkeskoler	563.432	-10.128	552.185	-10.128	543.959	-10.128	539.024	-10.128
02 Fællesudgifter for kommunens samlede skolevæsen	15.971	-66	15.971	-66	15.971	-66	15.971	-66
04 Pædagogisk psykologisk rådgivning m.v.	21.868	-105	21.710	-105	21.551	-105	21.393	-105
05 Skolefritidsordninger	93.888	-50.267	92.560	-50.267	91.510	-50.267	91.190	-50.267
06 Befordring af elever i grundskolen	17.194	0	17.194	0	17.194	0	17.194	0
07 Specialundervisning i regionale tilbud.	2.743	0	2.743	0	2.743	0	2.743	0
08 Kommunale specialskoler og interne skoler i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder.	127.765	-24.429	127.765	-24.429	127.766	-24.429	127.766	-24.429
09 Efter- og videreuddannelse i folkeskolen	2.196	-2.241	2.196	-2.241	-51	0	-51	0
10 Bidrag til staten for elever på private skoler	107.843	0	107.847	0	107.850	0	107.850	0
12 Efterskoler og ungdomskostskoler	13.782	0	13.480	0	13.551	0	13.479	0
14 Ungdommens Uddannelsesvejledning	11.805	0	21.562	0	29.036	0	29.004	0
16 Specialpædagogisk bistand til børn i førskolealderen	2.332	0	2.332	0	2.332	0	2.332	0
17 Specialpædagogisk bistand til voksne	7.781	-1.752	7.781	-1.752	7.781	-1.752	7.781	-1.752
30 Ungdomsuddannelser	27.015	0	21.967	0	20.450	0	20.450	0
32 Folkebiblioteker	42.802	-1.796	42.802	-1.796	42.802	-1.796	42.802	-1.796
35 Kulturel virksomhed	81.693	-21.897	81.693	-21.897	81.694	-21.897	81.694	-21.897
38 Folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.	94.446	-2.010	94.490	-2.010	94.531	-2.010	94.487	-2.010
Refusion i alt	0	-6.954	0	-6.054	0	-6.054	0	-6.054
Hovedkonto 3 i alt	1.234.556	-121.646	1.226.278	-120.746	1.220.670	-118.504	1.215.108	-118.504
62 Sundhedsudgifter m.v.	515.421	-3.688	511.695	-3.688	512.470	-3.688	513.612	-3.688
Hovedkonto 4 i alt	515.421	-3.688	511.695	-3.688	512.470	-3.688	513.612	-3.688
10 Fælles formål	59.287	0	57.343	0	55.448	0	53.475	0
11 Dagpleje	87.502	-21.978	87.502	-21.978	87.503	-21.978	87.503	-21.978
13 Tværgående institutioner	23.026	-3.419	23.026	-3.419	23.027	-3.419	23.027	-3.419
14 Daginstitutioner (Institutioner kun for børn indtil skolestart)	358.856	-108.445	364.860	-108.445	371.819	-108.445	377.944	-108.445
15 Fritidshjem	445	-945	445	-945	445	-944	445	-944
16 Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud	4.411	-446	4.411	-446	4.411	-446	4.411	-446
19 Tilskud til privatinstitutioner, privat dagpleje, private fritidshjem, private klubber og puljeordninger	17.160	-1.556	17.160	-1.556	17.160	-1.556	17.160	-1.556
28 Tilbud til børn og unge med særlige behov	270.053	-36.140	268.999	-36.140	268.504	-36.140	267.402	-36.140

Sammendrag

1000 kr.	2019		2020		2021		2022	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
26 Personlig og praktisk hjælp og madservice (hjemmehjælp) til ældre omfattet af frit valg af leverandør samt rehabiliteringsforløb	148.492	-20.150	148.492	-20.150	148.492	-20.150	148.492	-20.150
27 Pleje og omsorg mv. af primært ældre undtaget frit valg af leverandør	648.508	-112.026	660.778	-112.025	674.023	-112.023	697.345	-112.022
28 Hjemmesygepleje	81.460	0	81.460	0	81.460	0	81.460	0
29 Forebyggende indsats samt aflastningstilbud målrettet mod primært ældre	4.214	0	4.214	0	4.214	0	4.214	0
31 Hjælpe midler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring til ældre	46.210	-3.827	46.210	-3.827	46.210	-3.826	46.210	-3.826
36 Plejevederlag og hjælp til sygeartikler o.lign. ved pasning af døende i eget hjem	4.320	0	4.320	0	4.320	0	4.320	0
38 Personlig og praktisk hjælp og madservice (hjemmehjælp) til personer med handicap mv.	32.500	0	32.500	0	32.500	0	32.500	0
39 Personlig støtte og pasning af personer med handicap mv.	60.756	0	59.660	0	59.660	0	59.660	0
41 Hjælpe midler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring til personer med handicap	27.194	-3.550	27.173	-3.550	27.173	-3.550	27.173	-3.550
42 Botilbud for personer med særlige sociale problemer (servicelovens §§ 109 og 110)	26.003	-7.323	26.003	-7.323	25.789	-7.108	25.790	-7.108
44 Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede (sundhedslovens § 141)	3.684	0	3.684	0	3.684	0	3.712	0
45 Behandling af stofmisbrugere (servicelovens §§ 101 og 101 a og sundhedslovens § 142)	14.049	-116	14.049	-116	14.049	-116	14.049	-116
50 Botilbud til længerevarende ophold (servicelovens § 108)	55.633	-895	55.633	-895	55.633	-895	55.633	-895
51 Botilbudslignende tilbud (omfattet af § 4, stk. 1, nr. 3, i lov om socialtilsyn)	223.132	-44.630	223.306	-44.630	225.288	-44.630	227.528	-44.630
52 Botilbud til midlertidigt ophold (servicelovens § 107)	52.930	-1.628	54.032	-1.628	54.032	-1.628	54.032	-1.628
53 Kontaktperson- og ledsageordninger (servicelovens §§ 97-99)	6.532	-144	6.532	-144	6.532	-144	6.532	-144
58 Beskyttet beskæftigelse (servicelovens § 103)	28.386	-12.309	28.386	-12.309	28.386	-12.309	28.386	-12.309
59 Aktivitets- og samværstilbud (servicelovens § 104)	51.434	-2.583	51.434	-2.583	51.435	-2.583	51.428	-2.583
60 Integrationsprogram og introduktionsforløb m.v.	31.827	-17.156	25.868	-14.624	20.299	-12.823	17.448	-11.138
61 Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet og integrationsydelse m.v.	33.824	0	30.397	0	27.242	0	24.873	0
48 Før tidspensioner og personlige tillæg (48)	549.559	-23.400	546.340	0	562.570	0	580.228	0
71 Sygedagpenge	215.401	-2.500	187.828	-1.275	189.868	-1.289	192.845	-1.309
72 Sociale formål	49.219	-247	51.763	-247	56.529	-247	55.998	-247
73 Kontant- og uddannelseshjælp	306.156	0	191.369	0	186.392	0	183.336	0
76 Boligydelse til pensionister - kommunal medfinansiering	54.087	-500	53.851	0	53.915	0	53.915	0
77 Boligsikring - kommunal medfinansiering	47.738	10	47.983	0	48.039	0	48.040	0
78 Dagpenge til forsikrede ledige	184.710	0	184.710	0	184.710	0	184.710	0
58 Revalidering, ressourceforløb og fleksjobordninger mv.	587.440	-23.127	550.795	0	556.379	0	550.059	0
90 Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats	61.845	0	58.786	0	58.834	0	58.828	0
91 Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige	12.506	0	12.506	0	12.506	0	12.506	0
95 Løn til forsikrede ledige og personer under den	2.348	0	2.348	0	2.348	0	2.348	0

Sammendrag

1000 kr.	2019		2020		2021		2022	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
særlige uddannelsesordning, den midlertidige								
97 Seniorjob for personer over 55 år	22.338	0	22.333	0	22.340	0	22.343	0
98 Beskæftigelsesordninger	2.725	0	2.211	0	2.411	0	2.388	0
72 Støtte til frivilligt socialt arbejde og øvrige sociale formål	20.512	0	20.349	0	20.187	0	20.031	0
Refusion i alt	0	-488.288	0	-313.878	0	-311.600	0	-302.393
Hovedkonto 5 i alt	4.518.414	-937.317	4.341.049	-712.132	4.375.766	-707.850	4.409.726	-696.977
42 Politisk organisation	19.983	0	15.175	0	18.624	0	14.972	0
45 Administrativ organisation	463.608	-16.575	452.184	-17.938	448.695	-18.461	446.502	-18.984
48 Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter	17.029	-171	17.086	-171	16.911	-171	16.830	-171
52 Lønpuljer	149.061	0	140.475	0	140.490	0	140.490	0
Hovedkonto 6 i alt	649.681	-16.746	624.920	-18.109	624.720	-18.632	618.795	-19.155
A. Driftsvirksomhed i alt	7.377.537	-1.324.290	7.166.046	-1.099.667	7.192.425	-1.093.517	7.212.941	-1.083.167
B. Anlægsvirksomhed								
22 Jordforsyning	39.575	-50.350	52.775	-33.118	9.075	-36.500	10.875	-29.900
25 Faste ejendomme	26.051	-4.505	26.104	-4.505	25.726	-5.908	25.726	-4.505
32 Fritidsfaciliteter	9.894	0	2.756	0	2.380	0	11.110	0
38 Naturbeskyttelse	3.805	0	3.805	0	3.805	0	3.805	0
Hovedkonto 0 i alt	79.325	-54.855	85.440	-37.623	40.986	-42.408	51.516	-34.405
22 Fælles funktioner	870	-870	870	-870	870	-870	870	-870
28 Kommunale veje	10.646	-4.111	17.611	-2.307	5.630	0	5.630	0
32 Kollektiv trafik	3.200	-1.600	3.000	-1.500	800	-400	200	-100
Hovedkonto 2 i alt	14.716	-6.581	21.481	-4.677	7.300	-1.270	6.700	-970
22 Folkeskolen m.m.	65.521	0	47.532	0	49.764	0	71.175	0
Hovedkonto 3 i alt	65.521	0	47.532	0	49.764	0	71.175	0
25 Dagtilbud m.v til børn og unge	16.819	0	36.819	0	9.238	0	29.238	0
27 Pleje og omsorg mv. af primært ældre undtaget frit valg af leverandør	10.312	0	9.283	0	9.283	0	9.283	0
59 Aktivitets- og samværstilbud (servicelovens § 104)	4.600	0	1.500	0	1.500	0	0	0
Hovedkonto 5 i alt	31.731	0	47.602	0	20.021	0	38.521	0
45 Administrativ organisation	39.669	-1.800	17.664	-610	17.261	0	17.263	-1.220
48 Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter	2.029	0	1.000	0	1.000	0	0	0
Hovedkonto 6 i alt	41.697	-1.800	18.664	-610	18.261	0	17.263	-1.220
B. Anlægsvirksomhed i alt	232.991	-63.236	220.718	-42.910	136.333	-43.678	185.175	-36.595
P/L-stigninger vedr. hovedkonto 0-6	0	0	172.648	-27.313	331.117	-52.080	498.802	-76.495
Renter, tilskud, udligning, skatter m.v.	48.136	-6.276.815	45.139	-6.406.468	44.357	-6.560.020	43.515	-6.642.535
Hovedkonto 7 i alt	48.136	-6.276.815	45.139	-6.406.468	44.357	-6.560.020	43.515	-6.642.535
Finansforskydninger og finansiering	78.576	-72.900	20.108	-48.300	92.263	-47.200	-54.742	-46.900
Hovedkonto 8 i alt	78.576	-72.900	20.108	-48.300	92.263	-47.200	-54.742	-46.900
Balance	7.737.241	-7.737.241	7.624.659	-7.624.659	7.796.495	-7.796.495	7.885.692	-7.885.692

Bevillingsoversigt 2019 - Drift

Bevillingsniveau er markeret (1.000 kr.)

Bevillingsområde	Udgift	Indtægt	Netto
Drift i alt	7.377.538	-1.324.290	6.053.248
1 Økonomiudvalget	636.231	-16.566	619.665
Administration og tværgående puljer	616.248	-16.566	599.681
Udvikling, Miljø og Teknik	66.490	-10.279	56.210
Børn og Skole	47.512	0	47.512
Social og Arbejdsmarked	161.423	-749	160.675
Sundhed, Kultur og Omsorg	32.022	0	32.022
Stabe og tværgående konti	112.509	-5.538	106.971
Redningsberedskab	18.461	0	18.461
Barselsfond og Lønpuljer	33.442	0	33.442
Udbetaling Danmark	26.833	0	26.833
Tjenestemandspensioner og præmier	54.559	0	54.559
Interne forsikringspuljer	19.778	0	19.778
Lov og cirkulæreprogram	439	0	439
Budgetaftaler	42.780	0	42.780
Politisk organisation	19.983	0	19.983
Fælles formål	447	0	447
Kommunalbestyrelsesmedlemmer	13.887	0	13.887
Kommissioner, råd og nævn	1.194	0	1.194
Valg	4.455	0	4.455
2 Børne- og familieudvalget	699.249	-164.399	534.850
Børn	517.406	-130.423	386.984
Fælles formål	33.215	0	33.215
Dagplejen	88.839	-21.978	66.861
Aldersintegrerede institutioner	6.287	0	6.287
Dagtilbud	363.311	-108.445	254.866
Tilskud til private institutioner	15.795	0	15.795
Særlige dagtilbud og klubber	9.959	0	9.959
Børn og Familie	181.843	-33.976	147.866
Servicerammen	181.257	-28.778	152.478
Plejefamilier og opholdssteder	95.473	-11.268	84.205
Forebyggende foranstaltninger	57.164	-13.221	43.943
Anbringelser	19.516	-102	19.414
Sikrede institutioner for børn og unge	3.852	0	3.852
Botilbud for personer med sociale problemer	5.251	-4.188	1.063
Indkomstoverførsler	586	-5.198	-4.612
Udgifter til sociale formål	586	-293	293
SDE Plejefamilier og opholdssteder for børn og unge	0	-1.806	-1.806
SDE Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	0	-637	-637
SDE Døgninstitutioner for børn og unge	0	-1.684	-1.684
SDE sikrede institutioner	0	-778	-778
3 Beskæftigelsesudvalget	2.150.320	-497.591	1.652.729
Beskæftigelse, integration og kontante ydelser	1.953.104	-492.616	1.460.489
Servicerammen	32.483	-1.026	31.457
Integrationsindsats	4.030	-1.026	3.004
Øvrig beskæftigelsesindsats	28.454	0	28.454
Indkomstoverførsler	1.920.621	-491.590	1.429.031
Kontante ydelser	455.653	-101.335	354.319
Sygedagpenge og jobafklaring	284.311	-97.010	187.302
Førtidspensioner og personlige tillæg	549.559	-33.660	515.899
Fleks- og skånejob	360.769	-202.686	158.083
Seniorjob	22.338	-9.220	13.119
Integrationsindsats	56.051	-31.195	24.856
Driftsudgifter og mentorordninger	82.384	-12.455	69.929
Øvrig beskæftigelsesindsats	7.730	-3.540	4.190
Boligyldelse og boligsikring	101.825	-490	101.335
Udgifter omfattet af Beskæftigelsestilskud	197.216	-4.976	192.240
Indkomstoverførsler	197.216	-4.976	192.240
Kontante ydelser	184.710	0	184.710
Beskæftigelsesindsats forsikrede	12.506	-4.976	7.530

Bevillingsområde	Udgift	Indtægt	Netto
4 Socialudvalget	660.441	-142.742	517.699
Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	130.276	-46.588	83.687
Serviceammen	88.807	-25.044	63.763
Særlige dagtilbud og klubber	-726	-463	-1.189
Døgninstitutioner og opholdssteder	35.549	-24.560	10.990
Plejefamilier/opholdssteder handicap	17.378	-22	17.356
Forebyggende foranstaltninger handicap	22.615	0	22.615
Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse	13.990	0	13.990
Indkomstoverførsler	41.469	-21.544	19.925
Døgninstitutioner og opholdssteder	0	-1.004	-1.004
Sociale formål	41.469	-20.311	21.157
Tilbud til voksne med særlige behov	530.166	-96.154	434.012
Serviceammen	527.750	-78.555	449.195
BPA Handicaphjælpere	25.568	0	25.568
Udlejningsboliger/ældreboliger	2.023	-746	1.277
Voksen Bo	329.068	-47.154	281.915
Midlertidige botilbud	22.149	-13.751	8.398
Bostøtte	34.343	0	34.343
Kontaktperson og ledsageordning	6.532	-144	6.388
Aktivitets- og samværstilbud	75.149	-14.892	60.258
Kompenserende specialundervisning	4.951	-1.752	3.198
Alkoholbehandling og behandlingshjem	3.684	0	3.684
Behandling af stofmisbrugere	13.412	-116	13.296
Øvrige udgifter	2.416	0	2.416
Øvrige sociale formål	8.454	0	8.454
Indkomstoverførsler	1.884	-8.691	-6.806
Særligt dyre enkeltsager	0	-7.748	-7.748
Sociale formål (merudgiftskompensationer mv.)	1.884	-942	942
Ældreboliger	532	-8.908	-8.377
Udlejningsboliger/ældreboliger	532	-8.908	-8.377
5 Miljø- og teknikudvalget	468.640	-150.446	318.194
Miljø og teknik - skattefinansieret	374.294	-50.106	324.188
Miljø og Teknik, Fælles	-1.630	0	-1.630
Natur og miljø	31.103	-10.629	20.474
Plan, Byg og veje	165.402	-17.221	148.181
Ejendomsservice	171.518	-10.814	160.704
Driftsafdelingen	7.901	-11.441	-3.541
Miljø og teknik - brugerfinansieret	94.346	-100.340	-5.994
Affald	94.346	-100.340	-5.994
6 Kultur- og fritidsudvalget	681.692	-36.322	645.370
Kultur og fritid	204.509	-34.744	169.765
Aftaleenheder	99.154	-25.962	73.192
Tilskud til selvejende institutioner	18.868	-3.605	15.263
Fritid og idræt	81.810	-4.997	76.813
Kultur	4.677	-180	4.497
Sundhedsområdet	477.183	-1.579	475.604
Serviceammen	111.683	-1.579	110.104
Vederlagsfri fysioterapi	20.457	0	20.457
Rehabilitering	22.563	0	22.563
Sundhedsfremme og forebyggelse	15.707	-1.291	14.415
Sundhedsplejen	15.173	0	15.173
Tandplejen	32.996	-287	32.709
Andre sundhedsudgifter	4.787	0	4.787
Indkomstoverførsler	365.500	0	365.500
Aktivitetsbestemt medfinansiering	365.500	0	365.500
7 Omsorgsudvalget	1.056.695	-222.583	834.111
Omsorgsområdet	1.056.695	-222.583	834.111
Serviceammen	1.011.615	-141.662	869.954
Pleje, omsorg, genoptræning mv.	935.382	-134.285	801.096
Hjælpemidler og rådgivning	71.914	-7.377	64.538
Plejevederlag	4.320	0	4.320
Ældreboliger	45.079	-80.922	-35.842
Ældreboliger	45.079	-80.922	-35.842

Bevillingsområde	Udgift	Indtægt	Netto
8 Landdistriktsudvalget	4.689	0	4.689
Landdistrikt	4.689	0	4.689
Landdistrikt	3.494	0	3.494
Byfornyelse	1.219	0	1.219
Landdistrikt, fælles	-24	0	-24
9 Skole- og uddannelsesudvalget	1.004.445	-93.639	910.806
Skole	973.233	-93.534	879.699
Fællesudgifter	15.884	-66	15.818
Folkeskoler	528.077	-12.369	515.708
Befordring af elever	17.194	0	17.194
Efterskoler og ungdomskostskoler	13.782	0	13.782
skolefritidsordninger	95.655	-50.267	45.388
Fritidshjem og klubber	24.377	-6.365	18.012
Specialundervisning i regionale tilbud	2.743	0	2.743
Kommunale specialskoler	124.038	-24.429	99.609
Ungdomsskolevirksomhed	31.835	-38	31.797
Ungdommens uddannelsesvejledning	11.805	0	11.805
Bidrag til statslige og private skoler	107.843	0	107.843
Familie	31.212	-105	31.107
Pædagogisk og psykologisk rådgivning (PPR)	21.867	-105	21.762
Talepædagogisk bistand	2.332	0	2.332
Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	7.013	0	7.013
10 Udviklingsudvalget	15.136	0	15.136
Udvikling	15.136	0	15.136
Erhvervsservice og iværksætter	8.392	0	8.392
Turisme	5.199	0	5.199
Udvikling og aktiviteter	1.627	0	1.627
Udvikling, fælles	-81	0	-81
Servicerammen	4.710.233	-602.122	4.108.112
Indkomstoverførsler	2.527.276	-531.998	1.995.278
Ældreboliger	45.611	-89.830	-44.219
Forsyningsvirksomhed	94.418	-100.340	-5.922
Total (drift)	7.377.538	-1.324.290	6.053.248

Bevillingsoversigt 2019 - Anlæg

Bevillingsniveauet er på de enkelte projekter

1000 kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Økonomiudvalget	37.515	-50.350	-12.835
Skattefinansieret anlæg	37.515	-50.350	-12.835
Anlægsbuffer	30.000	0	30.000
Jordforsyning	7.515	-50.350	-42.835
Børne- og familieudvalget	7.581	0	7.581
Skattefinansieret anlæg	7.581	0	7.581
Pulje til omdannelse af børnehavesteder til vuggestuepladser	2.500	0	2.500
Sammenlægning af daginstitutioner i Langå	5.081	0	5.081
Socialudvalget	4.600	0	4.600
Skattefinansieret anlæg	4.600	0	4.600
Nyt aktivitetshus til handicappede	4.600	0	4.600
Miljø- og teknikudvalget	81.095	-6.581	74.514
Skattefinansieret anlæg	81.095	-6.581	74.514
Naturforvaltningsprojekter, ramme	3.805	0	3.805
Diverse vejprojekter, ramme	3.340	0	3.340
Sikre skoleveje mv., ramme	1.145	0	1.145
Private vejes istandsættelse, ramme	870	-870	0
Tre bydele uden støjgener, etape 2	1.837	-1.611	226
Sikre skolevejskorridorer - med sidegevinster	2.000	-1.000	1.000
Cykling i byen og adgang til naturen	2.325	-1.500	825
Udbyhøjfærge - dokning 2018/2019	3.000	-1.500	1.500
Ragna - dokning 2019	200	-100	100
Bygningsvedligehold, pulje	36.058	0	36.058
Energibesparende foranstaltninger, pulje	26.515	0	26.515
Sundhed-, idræts og kulturudvalget	10.913	0	10.913
Skattefinansieret anlæg	10.913	0	10.913
Breddeidrættens faciliteter	1.019	0	1.019
Anlægspulje til idrætsformål	1.062	0	1.062
Færdiggørelse af idrætsprojekter	1.037	0	1.037
Energioptimering LED lys selvejende haller	713	0	713
Nyt klubhus og nye omklædningsrum i Stevnstrup	3.057	0	3.057
Tilbygning på Langvang	1.528	0	1.528
Kunstgræsbane i Krstrup	1.478	0	1.478
Renovering af kommunale omklædningsrum	1.019	0	1.019
Omsorgsudvalget	1.029	0	1.029
Skattefinansieret anlæg	1.029	0	1.029
Møllevang - demenslandsby	1.029	0	1.029
Landdistriktsudvalget	11.534	-4.505	7.029
Skattefinansieret anlæg	11.534	-4.505	7.029
Pulje til indsats mod dårlige boliger	1.280	-555	725
Pulje til byfornyelsesprojekter	7.900	-3.950	3.950
Forsøgsprojekt Hald	325	0	325
Liv i landsbyerne/Digital infrastruktur	2.029	0	2.029
Skole- og uddannelsesudvalget	40.550	0	40.550
Skattefinansieret anlæg	40.550	0	40.550
Udbygning af folkeskoler, ramme	274	0	274
Søndermarksskolen - skoleudviklingsplan 2015	2.746	0	2.746
Hobrovejens skole - skoleudviklingsplan 2015	1.478	0	1.478
Østervangsskolen - skoleudviklingsplan 2015	739	0	739
Hornbæk skole - skoleudviklingsplan 2015	3.901	0	3.901

<i>1000 kr.</i>	Udgift	Indtægt	Netto
Havndal skole - etablering af børneby	-459	0	-459
Assentoftskolen - skoleudviklingsplan 2016	1.555	0	1.555
Blicherskolen - skoleudviklingsplan 2016	7.418	0	7.418
Korshøjskolen - skoleudviklingsplan 2016	3.454	0	3.454
Nørrevangsskolen - skoleudviklingsplan 2016	697	0	697
Opkvalificering af udearealerne ved skolerne 2016	6.741	0	6.741
Bygningsanalyser og bygningsregistreringer 2016	1.774	0	1.774
Opgradering af skolernes It - rammebevilling	5.731	0	5.731
Samling af Fårup Børneby	4.500	0	4.500
Udviklingsudvalget	38.174	-1.800	36.374
Skattefinansieret anlæg	6.114	-1.800	4.314
Byen til Vandet (HavneOmdannelse)	5.910	-1.800	4.110
C2C CC Klimabåndet	204	0	204
Jordforsyning	32.060	0	32.060
Skattefinansieret anlæg i alt	193.416	-12.886	180.530
Jordforsyning i alt	39.575	-50.350	-10.775
Total anlæg	232.991	-63.236	169.755

Bevillingsoversigt 2019 Finansiering

Bevillingsniveauet er markeret

1.000 kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
7 Renter, tilskud, udligning, skatter m.v.	48.136	-6.276.815	-6.228.679
Renter	26.027	-3.141	22.886
Indtægter			
Indskud i pengeinstitutter mv.	0	-2.033	-2.033
Kortfristede tilgodehavender i betalingskontrol	0	-700	-700
Andre tilgodehavender vedr. hovedkonto 0-8	0	-5	-5
Pantebreve	0	-10	-10
Udlån beboerindskud	0	-90	-90
Andre langfristede udlån og tilgodehavender	0	-303	-303
Renter af udlæg vedrørende varmeforsyning	0	0	0
Udgifter			
Renter af udlæg andre forsyningsvirksomheder	0	0	0
Selvejende institutioner med overenskomst	10	0	10
Realkredit	670	0	670
Kommunekreditforeningen	25.347	0	25.347
Pengeinstitutter	0	0	0
Tilskud og udligning	18.161	-1.956.036	-1.937.875
Udligning og generelle tilskud	0	-1.718.436	-1.718.436
Udligning og tilskud vedrørende udlændinge	0	24.156	24.156
Kommunale bidrag til regionerne	13.342	0	13.342
Særlige tilskud	4.819	-261.756	-256.937
Refusion af købsmoms	0	0	0
Refusion af købsmoms	0	0	0
Skatter	3.948	-4.317.638	-4.313.690
Kommunal indkomstskat	3.948	-3.930.255	-3.926.307
Selskabsskat	0	-50.751	-50.751
Anden skat på lignet visse indkomster	0	-2.200	-2.200
Grundskyld	0	-302.608	-302.608
Anden skat på fast ejendom	0	-31.825	-31.825
8 Balanceforskydninger	78.576	-72.900	5.676
Forskydninger i likvide aktiver	8.680	0	8.680
Kontante beholdninger	8.680	0	8.680
Opsparede midler	0	0	0
Forskydninger i kortfristede tilgodehavender	-1.000	0	-1.000
Tilgodehavender i betalingskontrol	-1.000	0	-1.000
Forskydninger i langfristede tilgodehavender	22.210	0	22.210
Pantebreve	-30	0	-30
Aktier og andelsbeviser mv.	-1.871	0	-1.871
Indskud i landsbyggefonden m.v.	26.250	0	26.250
Andre langfristede udlån og tilgodehavender	0	0	0
Deponerede beløb for lån mv.	-2.139	0	-2.139
Forskydninger i kortfristet gæld	-68.648	0	-68.648
Deposita	0	0	0
Kassekreditter og byggelån	0	0	0
Kirkelige skatter og afgifter	0	0	0
Mellemregningskonto (inkl. Buffer service og anlæg)	-68.648	0	-68.648
Forskydninger i langfristet gæld	117.334	-72.900	44.434
Selvejende institutioner med overenskomst	100	0	100
Stat og hypotekbank	0	0	0
Kommunekreditforeningen	71.386	-72.900	-1.514
Pengeinstitutter	0	0	0
Anden langfristet gæld med indenlandsk kreditor	12.100	0	12.100
Langfristet gæld vedrørende ældreboliger	33.748	0	33.748
Total (finansiering)	126.712	-6.349.715	-6.223.003

Artsoversigt 2019

	Udgifter	Indtægter	Netto
Drift total	7.377.538	-1.324.290	6.053.248
Lønninger	3.092.337	0	0
1. Løn mv.	3.092.337	0	
Varekøb	258.969	0	0
2.2 Fødevarer	34.844	0	
2.3 Brændsel og drivmidler	67.792	0	
2.7 Anskaffelser	2.970	0	
2.9 Øvrige varekøb	153.362	0	
Tjenesteydelser	1.832.146	0	1.832.146
4.0 Tjenesteydelser uden moms	402.564	0	402.564
4.5 Entreprenør- og håndværkerydelser	80.895	0	80.895
4.6 Betalinger til staten	352.290	0	352.290
4.7 Betalinger til kommuner	190.639	0	190.639
4.8 Betalinger til regioner	469.886	0	469.886
4.9 Øvrige tjenesteydelser mv.	335.872	0	335.872
Tilskud og overførsler	2.193.534	0	2.193.534
5.1 Tjenestemandspensioner	36.634	0	36.634
5.2 Overført til personer	1.954.016	0	1.954.016
5.9 Øvrige tilskud og overførsler	202.884	0	202.884
Finansudgifter	553	0	553
6. Finansudgifter	553	0	553
Indtægter	0	-801.256	-801.256
7.1 Egne huslejeindtægter	0	-88.165	-88.165
7.2 Salg af produkter og ydelser	0	-298.957	-298.957
7.6 Betalinger fra staten	0	-42.830	-42.830
7.7 Betalinger fra kommuner	0	-185.539	-185.539
7.8 Betalinger fra regioner	0	-247	-247
7.9 Øvrige indtægter	0	-185.517	-185.517
Finansindtægter	0	-523.034	-523.034
8. Finansindtægter	0	-553	-553
8.6 Statstilskud	0	-522.481	-522.481
Anlæg total	232.991	-63.236	169.755
Lønninger	1.707	0	1.707
1. Løn mv.	1.707	0	1.707
Varekøb	2.880	0	2.880
2.5 Køb af jord og bygninger inkl moms	1.600	0	1.600
2.6 Køb af jord og bygninger eks moms	1.280	0	1.280
2.9 Øvrige varekøb	0	0	0
Tjenesteydelser	227.017	0	227.017
4.0 Tjenesteydelser uden moms	39.310	0	39.310
4.5 Entreprenør- og håndværkerydelser	178.321	0	178.321
4.9 Øvrige tjenesteydelser mv.	9.386	0	9.386
Tilskud og overførsler	1.387	0	1.387
5.9 Øvrige tilskud og overførsler	1.387	0	1.387
Indtægter	0	-63.236	-63.236
7.2 Salg af produkter og ydelser	0	-870	-870
7.6 Betalinger fra staten	0	-7.005	-7.005
7.7 Betalinger fra kommuner	0	-1.600	-1.600
7.9 Øvrige indtægter	0	-53.761	-53.761
Finansindtægter	0	0	0
8.6 Statstilskud	0	0	0
Finansiering total	126.712	-6.349.715	-6.223.003
Finansudgifter	126.712	0	126.712
6. Finansudgifter	126.712	0	126.712
Finansindtægter	0	-6.349.715	-6.349.715
8. Finansindtægter	0	-4.393.679	-4.393.679
8.6 Statstilskud	0	-1.956.036	-1.956.036
Artsoversigt Total	7.737.241	-7.737.241	0

Investeringsoversigt for budget 2019-2022

<i>2019-priser, 1000 kr.</i>	Basisbudget				
	2019	2020	2021	2022	I alt 2019-2022
Anlæg i alt netto	169.755	177.807	92.654	148.580	588.796
Udgifter	232.991	220.718	136.333	185.175	775.216
Indtægter	-63.236	-42.910	-43.678	-36.595	-186.420
Skattefinansieret anlæg netto	180.530	158.150	120.079	167.605	626.364
Udgifter	193.416	167.943	127.258	174.300	662.916
Indtægter	-12.886	-9.792	-7.178	-6.695	-36.552
Jordforsyning netto	-10.775	19.657	-27.425	-19.025	-37.568
Udgifter	39.575	52.775	9.075	10.875	112.300
Indtægter	-50.350	-33.118	-36.500	-29.900	-149.868
Ældreboliger netto					
Brugerfinansieret forsyning netto					

Skattefinansieret anlæg fordelt på udvalg

<i>2019-priser, 1000 kr.</i>	Basisbudget				
	2019	2020	2021	2022	I alt 2019-2022
Skattefinansieret anlæg netto	180.530	158.150	120.079	167.605	626.364
Udgifter	193.416	167.943	127.258	174.300	662.916
Indtægter	-12.886	-9.792	-7.178	-6.695	-36.552
Økonomiudvalget	30.000				30.000
Udgifter	30.000				30.000
Indtægter					
Børne- og familieudvalget	7.581	27.581		20.000	55.162
Udgifter	7.581	27.581		20.000	55.162
Indtægter					
Socialudvalget	4.600	1.500	1.500		7.600
Udgifter	4.600	1.500	1.500		7.600
Indtægter					
Miljø- og teknikudvalget	74.514	74.102	73.472	73.172	295.261
Udgifter	81.095	78.779	74.742	74.142	308.759
Indtægter	-6.581	-4.677	-1.270	-970	-13.497
Sundhed-, idræts- og kulturudvalget	10.913	6.220	3.399	13.540	34.072
Udgifter	10.913	6.220	3.399	13.540	34.072
Indtægter					
Omsorgsudvalget	1.029				1.029
Udgifter	1.029				1.029
Indtægter					
Landdistriktsudvalget	7.029	6.053	4.272	4.675	22.029

Udgifter	11.534	10.558	10.180	9.180	41.453
Indtægter	-4.505	-4.505	-5.908	-4.505	-19.425
Skole- og uddannelsesudvalget	40.550	20.115	24.793	44.793	130.252
Udgifter	40.550	20.115	24.793	44.793	130.252
Indtægter					
Udviklingsudvalget	4.314	22.578	12.642	11.422	50.957
Udgifter	6.114	23.188	12.642	12.642	54.587
Indtægter	-1.800	-610	-	-1.220	-3.630

Skattefinansierede anlæg

2019-priser, 1000 kr.	Dato (seneste)	Anlægsbevillinger*	Budget 2019-22				I alt 2019-2022
			2019	2020	2021	2022	
Skattefinansieret anlæg i alt			180.530	158.150	120.080	167.603	626.364
Udgifter			193.417	167.943	127.258	174.299	662.916
Indtægter			-12.886	-9.792	-7.178	-6.695	-36.552
Økonomiudvalget			30.000				30.000
Udgifter			30.000				30.000
Indtægter							
Anlægsbuffer			30.000				30.000
Børne- og familieudvalget			7.581	27.581		20.000	55.162
Udgifter			7.581	27.581		20.000	55.162
Indtægter							
Sammenlægning af daginstitutioner i Langå			5.081	5.081			10.162
Etablering af daginstitution i midtbyen				20.000			20.000
Etablering af daginstitution i Dronningborg						20.000	20.000
Pulje til omdannelse af børnehavepladser til vuggestuepladser			2.500	2.500			5.000
Socialudvalget			4.600	1.500	1.500		7.600
Udgifter			4.600	1.500	1.500		7.600
Indtægter							
Nyt aktivitetshus til handicappede	02-10-2017	9.000	4.600				4.600
Etablering af Autismetilbud Langå				1.500	1.500		3.000
Miljø- og teknikudvalget			74.514	74.102	73.472	73.172	295.261
Udgifter			81.095	78.779	74.742	74.142	308.759
Indtægter			-6.581	-4.677	-1.270	-970	-13.497
Naturforvaltningsprojekter, ramme	11-10-2018	3.805	3.805	3.805	3.805	3.805	15.220
Diverse vejprojekter, ramme			3.340	3.340	3.340	3.340	13.360
Sikre skoleveje mv., ramme			1.145	1.145	1.145	1.145	4.580
Anlæg af cykelstier, ramme				1.145	1.145	1.145	3.436
Private vejes istandsættelse, ramme udgifter	11-10-2018	870	870	870	870	870	3.480
Private vejes istandsættelse, ramme indtægter	11-10-2018	-870	-870	-870	-870	-870	-3.480
Tre bydele uden støjgener, etape 2 udgifter	11-10-2018	18.286	1.837	1.837			3.674
Tre bydele uden støjgener, etape 2 indtægter	11-10-2018	-15.023	-1.611	-1.611			-3.221
Sikre skolevejskorridorer - med sidegevinster udgifter			2.000				2.000

Sikre skolevejskorridorer - med sidegevinster indtægter			-1.000	-272			-1.272
Cykling i byen og adgang til naturen udgifter	29-01-2018	5.300	2.325				2.325
Cykling i byen og adgang til naturen indtægter	29-01-2018	-2.120	-1.500	-424			-1.924
Udbyhøjfærge - dokning 2018/2019 udgifter			3.000	3.000			6.000
Udbyhøjfærge - dokning 2018/2019 indtægter			-1.500	-1.500			-3.000
Ragna - dokning 2019 udgifter			200				200
Ragna - dokning 2019 indtægter			-100				-100
Ragna - dokning 2022 udgifter						200	200
Ragna - dokning 2022 indtægter						-100	-100
Ragna - Udskiftning af motorer udgifter					800		800
Ragna - Udskiftning af motorer indtægter					-400		-400
Bygningsvedligehold, pulje	11-10-2018	36.058	36.058	37.122	37.122	37.122	147.424
Energibesparende foranstaltninger, pulje	11-10-2018	26.515	26.515	26.515	26.515	26.515	106.061
Sundhed-, idræts og kulturudvalget			10.913	6.220	3.399	13.540	34.072
Udgifter			10.913	6.220	3.399	13.540	34.072
Indtægter							
Breddeidrættens faciliteter	11-10-2018	1.019	1.019	1.019	1.019	2.430	5.486
Anlægspulje til idrætsformål			1.062	1.024	1.361	1.110	4.557
Færdiggørelse af idrætsprojekter	11-06-2018	1.000	1.037				1.037
Energioptimering LED lys selvejende haller	11-06-2018	1.400	713	713			1.426
Nyt klubhus og nye omklædningsrum i Stevnstrup	11-06-2018	3.000	3.057				3.057
Tilbygning på Langvang	11-06-2018	1.500	1.528				1.528
Kunstgræsbane i Kristrup	11-06-2018	1.450	1.478				1.478
Renovering af kommunale omklædningsrum	11-06-2018	3.000	1.019	1.019	1.019		3.057
Ombygning af lokaler i Assentofthallerne	11-06-2018	2.400		2.445			2.445
Dronningborghallen - reservation						10.000	10.000
Omsorgsudvalget			1.029				1.029
Udgifter			1.029				1.029
Indtægter							-
Møllevang - demenslandsby	27-11-2017	4.000	1.029				1.029
							-
Landdistriktsudvalget			7.029	6.053	4.272	4.675	22.029
Udgifter			11.534	10.558	10.180	9.180	41.453
Indtægter			-4.505	-4.505	-5.908	-4.505	-19.425
Pulje til indsats mod dårlige boliger udgifter	11-10-2018	1.280	1.280	1.280	1.280	1.280	5.122
Pulje til indsats mod dårlige boliger indtægter	11-10-2018	-555	-555	-555	-555	-555	-2.222
Pulje til byfornyelsesprojekter udgifter			7.900	7.900	7.900	7.900	31.600
Pulje til byfornyelsesprojekter indtægter			-3.950	-3.950	-3.950	-3.950	-15.800
Forsøgsprojekt Hald udgifter	10-09-2018	1.403	325	378			703
Forsøgsprojekt Hald indtægter	10-09-2018	-1.403			-1.403		-1.403
Liv i landsbyerne/Digital infrastruktur			2.029	1.000	1.000		4.029
Skole- og uddannelsesudvalget			40.550	20.115	24.794	44.794	130.253
Udgifter			40.550	20.115	24.794	44.794	130.253
Indtægter							
Udbygning af folkeskoler, ramme			274	1.458	19.061	39.061	59.854
Søndermarkskolen - skoleudviklingsplan 2015	18-12-2017	34.666	2.746				2.746
Hobrovejens skole - skoleudviklingsplan 2015	18-12-2017	46.375	1.478				1.478
Østervangsskolen - skoleudviklingsplan 2015	18-12-2017	11.415	739	5.491			6.230
Hornbæk skole - skoleudviklingsplan 2015	18-12-2017	17.314	3.901				3.901
Havndal skole - etablering af børneby	07-11-2016	17.930	-459				-459

Assentoftskolen - skoleudviklingsplan 2016	18-12-2017	3.060	1.555				1.555
Blicherskolen - skoleudviklingsplan 2016	18-12-2017	11.100	7.418	1.167			8.585
Korshøjsskolen - skoleudviklingsplan 2016	18-12-2017	6.740	3.454				3.454
Nørrevangsskolen - skoleudviklingsplan 2016	18-12-2017	1.370	697				697
Opkvalificering af udearealerne ved skolerne 2016	18-12-2017	13.985	6.741	4.678			11.419
Bygningsanalyser og bygningsregistreringer 2016	18-12-2017	3.775	1.774	1.589			3.363
Opgradering af skolernes It - rammebevilling			5.731	5.731	5.733	5.733	22.928
Samling af Fårup Børneby	10-09-2018	4.500	4.500				4.500
Udviklingsudvalget			4.314	22.578	12.642	11.422	50.958
Udgifter			6.114	23.189	12.643	12.643	54.588
Indtægter			-1.800	-610		-1.220	-3.630
Byen til Vandet (HavneOmdannelse) udgifter	10-09-2018	20.870	5.910	12.841	12.515	12.515	43.780
Byen til Vandet (HavneOmdannelse) indtægter	10-09-2018	-3.450	-1.800				-1.800
C2C CC Klimabåndet udgifter	06-03-2017	3.051	204	204	128	128	664
C2C CC Klimabåndet indtægter	06-03-2017	-3.051		-610		-1.220	-1.830
Byen til Vandet, opsparing til Klimabro udgifter				10.144			10.144
Rammebeløb i alt, netto			88.218	97.778	115.056	135.056	436.107
Øvrige beløb på investeringsoversigten			92.312	60.373	5.024	32.548	190.257
Skattefinansieret anlæg i alt			180.530	158.150	120.080	167.603	626.364

*Bemærk: Anlægsbevillinger er opgivet i årets priser jf. dato for bevilling

Anlægsbevillinger i 2019, der søges om i forbindelse med budgetvedtagelsen 11-10-2018

2019-priser, 1000 kr.	Anlægsbevilling i 2019	Basisbudget					I alt 2019-2022
		2019	2020	2021	2022		
Skattefinansieret anlæg i alt	68.348	68.348	69.412	69.186	70.597	277.544	
Udgifter	71.384	71.384	72.449	70.612	72.023	286.467	
Indtægter	-3.036	-3.036	-3.036	-1.425	-1.425	-8.923	
Miljø- og teknikudvalget	66.604	66.604	67.668	67.442	67.442	269.157	
Udgifter	69.085	69.085	70.149	68.312	68.312	275.858	
Indtægter	-2.481	-2.481	-2.481	-870	-870	-6.701	
Naturforvaltningsprojekter, ramme udgifter	3.805	3.805	3.805	3.805	3.805	15.220	
Private vejes istandsættelse, ramme udgifter	870	870	870	870	870	3.480	
Private vejes istandsættelse, ramme indtægter	-870	-870	-870	-870	-870	-3.480	
Tre bydele uden støjgener, etape 2 udgifter	1.837	1.837	1.837			3.674	
Tre bydele uden støjgener, etape 2 indtægter	-1.611	-1.611	-1.611			-3.221	
Bygningsvedligehold, pulje udgifter	36.058	36.058	37.122	37.122	37.122	147.424	
Energibesparende foranstaltninger, pulje udgifter	26.515	26.515	26.515	26.515	26.515	106.061	
Sundhed-, idræts og kulturudvalget	1.019	1.019	1.019	1.019	2.430	5.487	
Udgifter	1.019	1.019	1.019	1.019	2.430	5.487	
Indtægter							
Breddeidrættens faciliteter	1.019	1.019	1.019	1.019	2.430	5.487	
Landdistriktsudvalget	725	725	725	725	725	2.900	
Udgifter	1.280	1.280	1.280	1.280	1.280	5.122	
Indtægter	-555	-555	-555	-555	-555	-2.222	
Pulje til indsats mod dårlige boliger udgifter	1.280	1.280	1.280	1.280	1.280	5.122	
Pulje til indsats mod dårlige boliger indtægter	-555	-555	-555	-555	-555	-2.222	